ПАРТИ АРАД ХОЁРОЙ БАТА НЭГЭДЭЛ

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД YНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 140 (13456) | 1971 оной июниин 15, вторник | Сэн 2 мүнгэн

СОВЕТ-МОНГОЛ ХАНИ БАРИСААНАЙ ҺАРА

...НИ НYХЭСЭЛНАЙ ...АМ БАТАЖАНА

...ет-монгол хани барисаанай һара байгша оной июниин 14-һөө ...овет орон дотор эхилбэ. Энэ хадаа 1971 оной июлиин 11-дэ ...дэхэеэ байһан Монголой Арадай Республикын 50 жэлэй ... тээхи политическэ ехэхэн удха шанартай хэмжээ ябуулга ...Энэмнай хоёр гүрэнэй аха дүү арадуудай хани нүхэсэлэй ...рамдалай мүихэжэн хүгжэжэ байһые гэршэлхэ байха. Мон...ой, Россиин ажалшадай хани нүхэсэл үни холоһоо эхитэй, зон..., мүлжэгшэдэй хэды ехээр һаад тойбо татаашье һаань, бү...батажаһан түүхэтэй.

...И. Ленин түрүүтэй большевигүүд Зүүн зүгэй дарлагдаһан ...й, тэрэ тоодо Монгол ороной арад түмэнэй сүлөөрэлгын тэм...тархан дэмжэдэг байһан. В. И. Ленин «Марксизмые хазагай... империалис экономизм тухай» гэһэн зохёол соогоо 1916 ...эжэ бэшэһэн юм:

...Монголһоо, Туркестанһаа, Персиһээ гаража ошохыень бидэ...син хүдэлмэришэд, правительстваһаа эрилтэ хэхэ ёһотойбди. ...ууд, персинүүд, египтянууд болон бусад арадуудтай хани нү...батадхан, улам дүтэлжэ, нэгэдэн ниилэхынь тулада оролдохо ...болонобди...» (В. И. Ленин. Зохёолнуудайнь бүрин суглуул...дахи том, 119—120-дохи хууд.).

... түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе сагые нээһэн Агууехэ Октяб...алис революци Монгол орондо Арадай революциин мандаха ...й арга нүхэсэлэй бүридэлгэдэ шиидхэхы нүлөө үзүүлһэн ...ктябриин революциин һүүлээр, совет-монгол арадуудай хани ...ы, бүгэдын дайсан бологшо империалис булимтарагшадта ...эмсэлдэхи ангиин холбоо барисаан тогтоһон. Энэмнай Моск...гол хубисхалшадай В. И. Ленинтэй 1920, 1921 онуудта уул... хойшо удхаараа шэнэ шатада гараһан юм. Октябриин ре... вождь тиихэдэ монгол нүхэдтөө гүн удхатай зүбшэлнүүдые ...ханамжануудаа хэлэһэн, хоёр арадай холбоо барисаа батад...ай уряалһан байгаа. В. И. Ленинэй тэдэ захяа заабаринууд ... жэнхэни хараа шугамай үндэһэ болонхой.

...гасаа соо монгол арад СССР-эй, бусад социалис гүрэнүүдэй ...аар, Монголой Арадай-революционно партиин ударидалгаар ... байгуулха хэрэгтээ айхабтар ехэ амжалтануудые туйлаа. ...а гээгдэнги гүрэн байһанаа богонихон болзор соо хүгжэлтэ... ажахы ба промышленностьтай социалис орон болоо. Монго... нэлэнхы тала дайдаар түмэр замай, автомашинын дардам ...д зурынхай, шэнэ шэнэ хото городууд, болбосон тосхонууд ...а. Гүрэнөө индустриально-аграрна орон болгон хүгжөөхын ...гол арад «унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй» хүдэлнэ. ...970 онуудай туршада промышленностиинь үйлэдбэрилдэг бү...нүүдэй хэмжээн 1,6 дахин нэмээ. Тэрээнһээ гадна, МНР-эй ...ахы үндэһөөрөө хубилаа. Бүхы орон доторхи хүдөө нюта...ажалшад 1959 оной үеэр хамтын ажахынуудта бултадаа оро...а. Мүнөө гүрэнэй 32 ажахы, 272 ехэ нэгэдэл эмхидхэгдэн...бэдэхи табан жэлэй (1966—1970 онуудай) үедэ хүдөө ажа...б хэрэгсэлнүүд ба техникээр хангалга һайжаруулхын тула ...лмэри хэгдээ. Арадай засагай мандажа байгаа үе соо Мон...циалис шэнэ удхатай, үндэһэнэй түхэл маягтай соёл дэлгэ...

...ядай республикын, аха дүү Монгол ороной ажалшадай хоо...хани барисаан бүхы совет, монгол арадуудай хани найрам...һаршагүй хубинь болон хүгжэжэ байдаг. Буряадай АССР ...ёрой ажалшад түүхын, экономикын хүгжэлтын, хэлэнэй, уг ..., соёлой, ажаһуудалай талаараа нилээд адли, дүтэ юм. Энэ ...ай аха дүү ёһоной хани хүршэ харилсаае онсо халуун, урма ...болгоно. Монгол арад Буряадай АССР-эй, Советскэ Союзай ... республикануудай ажалшадай байдалые ехээр һонирходог, ...ажахын, соёлой байгуулалтын дүй дүршэлые бүхы талаарнь ...эг байна. Манай республика доторхи совет-монгол хани ба... бүлгэм, нютагуудтахи тэрэнэй таһагууд монгол арадай туй...ддтай, социалис байгуулалтынь амжалтануудтай ажалшадаа ...лхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг.

...ет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй таһаг манай эндэ анха 1958 ондо эмхидхэгдэхэдээ, 24 хамтын гэшүүнтэй байһан. ...анай республика дотор 66 хамтын гэшүүд бии. Улаан-Удэ ...адна, 5 аймагта (Хяагта, Сэлэнгэ, Зэдэ, Захаамин, Түнхэндэ) ... эмхидхэгдэнхэй.

...хамтын гэшүүдэй олонхинь Монголой предприятинууд, хүдөө нэгэдэлнүүд, соёлой зургаанууд, һургуулинууд болон бусад ...дтэй харилсаа холбоо байгууланхай. Жэшээнь, манай ЛВРЗ ...-Баатар хотын булад шудхалгын завод хоорондоо ходо ту...а, мэргэжэлтэдээ эльгээлсэжэ байдаг. Манай уран зохёол...н зураашад, артистнууд, эрдэмтэд, спортшод Монгол орондо ...аг, монголойхид манайда ерэжэ, туйлалтануудаа харуулдаг ...й республикада совет-монгол хани барисаанай арбан хоногые ... үнгэргэлгэ һайн һайхан заншал болонхой. Монголдо совет ...соёлой, хүгжэмэй долоон хоногууд жэл бүри үнгэргэгдэдэг.

...һүүлэй жэшээе дурдабал, МНР-эй габьяата артистка А. Загд...МНР-эй арадай артист, гүрэнэй шангай лауреат Ц. Пүрэвдорж, ...Гүрэнэй шангай лауреат Ж. Чулун гэгшэдэй манай республика...ылһаниинь мүнөөшье элихэн һанагдажа байһаар. Хяагта хо...шад, совет-монгол хани барисаанай Хяагтын аймагай таһаг ... Арадай хубисхалтай холбоотой нангин газарнуудые ехэ ...р хаража, сахижа байдаг юм. МНРП-гэй I съездын болоһон ...од, монгол хэлэнүүд дээрэ бэшээтэй дурасхаалай самбар ...хай, хоёр арадай хани нүхэсэлэй түүхэ харуулһан выставкэ ...дээ. Мүн эндэ Сүхэ-Баатарай музей-гэр нээгдэнхэй, жэл бү... шэнэ экспонадуудаар нэмээгдэдэг. Хизаар ороноо шэнжэлхэ ...ой нэрэмжэтэ Хяагтын музейе, тэрэнэй һалбаринуудые хара...эй хоёр жэлэй туршада мянга гаран монгол нүхэд ерэһэн ...дэ нангин газарнуудые үзэхэ харахадаа, Арадайнгаа рево... холбоотой баримтануудтай танилсажа, эдэ бүгэдын һайнаар ...агдажа, хадагалагдажа байһанайнь түлөө баясхалан хүргэ...

... ондо манай республикын ажалшад совет-монгол договорой ..., МНРП-гэй 50 жэлэй ойе үргэнөөр тэмдэглээ. Байгша оной ... соо Хяагта хотодо үнгэргэгдэһэн научно-теоретическэ кон...э Буряадай ба МНР-эй партийна хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд ...а, Монголой Арадай революциин 50 жэлэй ойн материал... һонирхолтой хөөрэлдөө хэлэн юм. Республикын газетэ, жур...а монгол уран зохёолшодой зохёолнууд ходо толилогдодог, ...лон телевиденеэр дамжуулагдадаг.

...палан табигдаһан түсэбэй ёһоор, совет-монгол хани бари...уряадтахи таһаг социалис байгуулалтадаа монгол арадай ... байһан илалта амжалтанууд тухай лекци болон хөөрэл...дхэхэ. Улаан-Үдэдэ ниислэлэй олониитын суглаан зарлаг...хараалагданхай. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулгануудтамнай ха...а МНР-эй Сэлэнгын аймагай делегаци ерээ. Предприятинууд...зоной олооро суглардаг газарнуудта Монголой Арадай Рес... тухай выставкэнүүд нээгдэхэ, республикын газетэнүүд, ...и болон радиодо Монголдохи социалис байгуулалта тухай лекцинүүд тунхаглагдаха, дамжуулагдаха, хани барисаа...н ябасые саг үргэлжэ харуулжа байха юм. Тиихэдэ Улаан...агта гэһэн замаар мото-эстафетэ эмхидхэгдэхэ, республикын ...рнуудта монгол кино харуулагдаха. Тэрээнһээ гадна, «Хани ...й автобус» республика соогуурнай аяншалха.

...-монгол хани барисаанай һарын үедэ манай республикын пар...омсомолой ба бусад ниитын эмхинүүд ехэ хүдэлмэри ябуулха, ...дайнгаа нүхэсэлые бүри бата нягта болгохын тула оролдо...ад жэлэй туршада КПСС Монголой Арадай-революционно пар...Совет гүрэн Монголой Арадай Республикатай хани барисаа... батадхан хүгжөөжэ байна. Советскэ Союзнай социалис Мон...ой тон дүтын хани, үнэн союзник туладаа, монгол нүхэдэй ...гөө экономико ба уласхоорондын байдалаа улам саашадань ... һалбаруулхын түлөө тэмсэлдэнь туһалха гол зорилготой» ...СС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев партиин ...ездын ендэр дээрэһээ хэлээ һэн.

Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Буряадтахи таһагай правлениин түрүүлэгшэ.

ИЮНИИН 13-да СОВЕДҮҮДЭЙ ҺУНГАЛТА РЕСПУБЛИКА ДОТОРНАЙ ЕХЭ ДЭБЖЭЛТЭТЭЙГЭЭР ҮНГЭРӨӨ

ҺАЙНДЭРЭЙ НЭГЭ ҮГЛӨӨ

Үглөөнэй 6 час болуутай байна. Модо хюрөөдэдэг, мебель хэдэг Буряадай комбинадай байшан соо байнабди. Комбинадта удаан хүдэлмэрилһэн, мүнөө амаралтада гараад байһан Серафима Устиновна Павлова эгээн түрүүлжэ ерэһэн байгаа.

Уданшьегүй һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ Н. И. Журавлев һунгагшадые һайндэрөөр амаршалба. Сугларагшад шангаар альга ташана, баярлана. Тиин РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй, нютагай Соведүүдые һунгаха үдэрэй һайндэр эхилбэ бшуу.

Түрүүшын дүрбэн бюллетень нүхэр Павловагай гараар урна руу хэгдэбэ. Һүүлээрнь һунгаһан үндэр наһатын үбсүүн дээрэ Ленинэй орден яларна. Энэмнай Петр Павлович Обухов байба. Тэрэнэй хажууда хүн болоһоор түрүүшынхеэ һунгахаяа байһан Таня Лебеданцева энеэбхилэн зогсоно. Стол дээрэһээ дүмүүхэнээр абаһан бюллетеньнүүдээ абажа хараад, басаган тэдэнээ урна руу унагаагаадхиба. Комиссиин түрүүлэгшэ Журавлев тэдэндэ Бадма сэсэгэй баглаа барюулна.

Ажалай ветеран Морозов, комбинадай слесарь, Ажалай Улаан Тугай ордено̧ор һая шагнагдаһан Ю. Г. Левахин, 6-дахи ГПТУ-гай хүдэлмэрилэгшэд Галина ба Валерий Погнаевтан болон бусад баяртайгаар бюллетень баринхай урна тээшэ ошонод. Тэдэнэй дунда ажалай баатарнууд, юрын хүнүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд.

Модоной заводто 22 жэлэй туршада хүдэлмэрилһэн Е. Н. Нелюбина бюллетень абаха зуураа иигэжэ хэлэбэ:

— Комбинаднай минии нюдэн дээрэ ургажа, республикынгаа түрүү предприятинуудай нэгэн болонхой. Саашаа үшөө ехээр хүгжэн һалбараг,—гэжэ би юрөөхэ байнаб.

Һунгуулиин зал, буфет, актова зал соо хүнүүд дүүрэн. Бэе бэеэ һайндэрөөр амаршалалсана, амжалташье хүсэлсэнэ. 49-дэхи һургуулиин һурагшад, хүдөө ажахын техникумэй студентнэр баярай үдэртэ зорюулһан наада харуулжа эхилээ.

В. ТОКТОХОЕВА.

Улаан-Үдын Октябрьска райондо ажаһуудаг 85 наһатай пенсионер Ларион Артамонович Иванов урнын дэргэдэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Сэлэнгэ

РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй болон нютагай Соведүүдэй һунгалта аймаг дотор эмхитэйгээр үнгэрөө.

Гусиноозёрск хотын Центральна һунгуулиин участогта үглөөгүүр олон хүн байгаа. Экскаваторай машинист Петр Васильевич Стова дуугаа үгэхэдөө иигэжэ мэдүүлээ:

— Эхэ оронойнгоо саашадаа һалбаран хүгжэхын, арад зонойнгоо зол жаргалай түлөө дуугаа үгэнэб.

Ехэ-Цагаанай һунгуулиин участогта бүришье хүлгөөтэй байба. Сэлэнгын совхозой энэ отделениин хүдэлмэрилэгшэд һунгалтын үдэрые ажалай эрхим амжалтануудаар угтаа. Бүхы отделенеэрээ һү һааха хахад жэлэйнгээ түсэб 700 центнерээр үлүүлэн дүүргэнхэй. Фермын түрүү һаалишан, КПСС-эй XXIV съездын делегат, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Долгор Данзанова үнгэрһэн 5 һарада үнеэн бүриһөө 1728 килограмм, май һарада—493 килограмм һү һаанхай. Мүн һаалишад Б-Х. Буянтуева, Р. Раднажапова болон бусад ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Мүнөө энэ фермын һаалишад сүүдхэдээ үнеэн бүриһөө 10 килограмм һү һаана. Тиигэжэ зунай бэлшээриин 4 һарада үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һү һааха гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ захалаа.

— Ажалша бэрхэ хүбүүд, басагадайнгаа түлөө дуугаа үгэжэ байһандаа баяртайб,—гэжэ энэ һунгуулиин участогта түрүүлэн дуугаа үгэһэн Бубей Старцуев хэлээ.

Енхорой һунгуулиин участогта хүнүүд омог баяртайгаар һунгалтадаа хабаадаа. 91 наһатай Лубсандоржо Базаров урна руу бюллетеньнүүдые табиха зуураа, арад зонойнгоо зол жаргалай түлөө анхарал ехээр табижа байһандань парти, правительстводаа баясхалан хүргөө. Колхознигуудай пенси ехэ болгохо гэһэн хуулиие үнэн сэдьхэлһээ һайшаанаб гээ.

Һунгалта хаа хаанагүй баяр баясхалантайгаар үнгэрөө. Үглөөнэй арбан часта аймагай бүхы һунгагшадай 60 процентнь дуугаа үгөөд байгаа. Ехэ-Цагаанай, Тарбагатайн, Ацуулын, Бургаастайн, Дэбээнэй, Енхорой, Хаягай һунгуулиин участогуудта энэ үедэ һунгалта дүүрээд байһан.

С. РИНЧИНОВ.

Мухар-Шэбэр

Аймагай соёлой байшангай духовой оркестр Советскэ Союзай гимн гүйсэдхэбэ. Участково һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ П. С. Милько хүндэтэ эрхэеэ—Совет засагай зургаанда түлөөлһэн этигэмжэтынгээ түлөө дуугаа үгэхыень эндэ сугларагшадые уриба.

Хүнүүд хойно хойноһоо ерэжэ, бюллетеньнүүдые абана. Иигэжэ хаа хаанагүй һунгалта захалаа.

Үглөөнэй 10 сагта аймагай 29 участогай 10-дань һунгалта сүм дүүрэбэ.

Буряадай АССР-эй Верхоно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн аймагай нүгөө этигэмжэтын нютагта—С. А. Устиновай хүтэлбэрилжэ байһан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хабарай тарилга амжалтатайгаар дүүрүүтэй байна.

Бэшүүр

Аймаг доторхи һунгуулиин 27 участогта үглөөнэй 6 сагта хүн зон олооро сугларaад байба. Һунгуулиин участогуудай үүдэн үргэнөөр сэлигдэбэ.

Ново-Сретенкын һунгуулиин участогта Бэшүүрэй совхозой түрүү хүдэлмэришэн У. А. Авдеева эгээн түрүүн ерэһэн байба. Бюллетеньнүүдые абаад, урна руу табихадаа иигэжэ мэдүүлбэ:

— Манай ажабайдал һайжаруулжа байдаг хүнүүдэй түлөө урма зоригтойгоор дуугаа үгэжэ байнаб. Энэ жэлдэ би пенсидэ гараха хүмби. Тиимэһээ манай парти, правительство бидэнэр, колхознигуудай пенси ехэ болгожо, һаналаа табиһандань ехэ баяр хүргэхэ байнаб.

Агитбригадынхид хаа хаанагүй концерт наада табина. Мүнөөдэр хаа хаанагүй хүхюутэй, зугаатай.

Урма баяртайгаар

Репортаж

Һунгалтын эхилхэ сагай нилээд үды байбашье, эрхэеэ эдлэхэеэ яарагшад ерэжэл, ерэжэл байна. Дүтэ байһан эхэнэртэй танилсахадам: барилгын № 3 управлениин шулуушан Рафика Сафиуловна Калимулинаб гэбэ. Хорин дүрбэдэхи жэлээ барилгашанаар хүдэлнэ. Тэрэнэй хүдэлдэг бригадынхид мүнөө һургуулиин гурбан дабхар байшан Октябрьска райондо бодхожо байнхай. Амгалан тайбанай шэнэ барилга улам үргэдэг лэ, хүн зондо бүри ехэ жаргал ерэг лэ гэжэ арадайнгаа засагай түлөөлэгшэдэй түлөө дуугаа үгөө.

Үшөө ондоо хүнүүдээр хөөрэлдэн байтарнай, Советскэ Союзай гимн һүр жабхалантайгаар зэдэлбэ. 6 час болобо гэһэн дохёогой соностомсоор, һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ Прасковья Николаевна Прозорова һунгагшадые һунгалтын үдэрөөр халуунаар амаршалаад, дуугаа үгэхэ таһагай үүдэ сэлибэ.

Сугларагшад сооһоо эгээл хүндэтэй зон—75 наһатай, 1920 онһоо Коммунис партиин гэшүүн, пенсионер Михаил Павлович Дряхлов, түрүүшынхеэ һунгалтада хабаадахаяа ерэһэн мебельнэ фабрикын хүдэлмэришэн Валентина Шыльникова комиссиин столдо түрүүлэн ерэжэ бюллетеньнүүдые абаба.

— Мүнөөдэрэй энэ сэлмэг һайхан үглөө намда хэдыдэшье мартагдахагүй. Хуулиин наһа хүсэжэ, засаг түрэеэ һунгалсаха болоһондоо тон баяртайб, сүлөөтэ Совет орондо түрэһэндөө ехэ жаргалтайб. Эхэ оронойнгоо аша туһада хүсэ шадалаа, һуралсал, шадабаряа гамнангүй хүдэлхэб. Энэ түрэл Коммунис партиимнай XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэри бэелүүлэлсэхэ хэрэгтэ минии харюу болог лэ,—гэжэ Валентина Шыльникова хэлэбэ.

Һунгагшад хойно хойноһоо һубарилдан, бюллетеньнүүдые абажа, урна руу табина. 7 час багаар һунгагшад бүришье олон боложо, таһалгаряагүйгөөр һубаринад.

— Би ехэ баяр омогорхолтойгоор дуугаа үгэнэб. Эхэ оромнай мандажа байна,—гэжэ үндэр наһатай һунгагша М. П. Дряхлов хэлэбэ.

Һунгуулиин участогай хүдэлжэ байгаа Улаан-Үдэ городой Октябрьска районой № 20 һургуулиин багшанар директор Прасковья Николаена Прозорова түрүүтэй һунгагшадые һайнаар хангахын тулада ехэхэн оролдолго гаргаа гэжэ тэндэхи байдал хараад эли тодоор ойлгохоор. Дуугаа үгэлгын таһалгатай зэргэлээд амаралтын комнато. Доодо дабхарта буфедүүд нээлгэтэй. Һургуулиин физкультурын зал соо тус һургуулиин һурагшад, № 15 ГПТУ-гай хүбүүд, басагад гоё һайхан программатай концерт табяа. Түрүүн, үглөөнэй 8 часта һунгагшадта «Яблоко раздора» гэжэ кино харуулагдаа.

Үдэрэй 12 часаар дуугаа үгэлгын таһагта хүнүүдэй оросо замхажа эхилбэ. Тэрэ үедэ 2400-гаад һунгагшадай 80 гаран хубинь һунгалтада хабаадаад байгаа. РСФСР-эй Верхоно Соведэй депутадта кандидат, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Бато Семенович Семеновой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, партиин обкомой барилгын таһагые даагша Вадим Прокопьевич Убеевэй, Улаан-Үдын горсоведэй депутадта кандидадууд, һоо̧һо угаалгын фабрикын хүдэлмэришэн Ольга Алексеевна Чеканай, № 802 мостопоездын барилгашан Владимир Николаевич Черкозьяновай, Октябрьска райсоведэй депутадта кандидадууд врач Аделаида Григорьевна Цыренжаповагай, багша Моника Шаргаевна Шаргаевагай болон бусад эрхим хүбүүд, басагадай түлөө һунгагшад үндэр дуугаа үгөө.

Газаа зосоогүй гоёор шэмэглэгдэһэн 20-дохи һургуулиин үүдэн үргэнөөр сэлеэтэй, ирагуу гоё хүгжэм соностожо, концерт наадан үргэлжэлжэ, һайндэрэйхеэр хубсалһан, урма баяртай хүн зон тэндэ үдэшэ орой болотор таһараагүй.

Ц. ДУГАРОВ.

Хүхюун аялга доро

Улаан-Үдын локомотивна депогой машинистын туһалагша Владимир Ильич Колмаков хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэ һэрибэ. Тэрэнэй һамган, ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн Татьяна Антоновна бүришье эртэ бодожо сайлаад, һунгуулиин 25-дахи участогта (Улаан-Үдын 41-дэхи дунда һургуулиин байшан) эгээл түрүүн хүрэжэ ерэһэн байба. Үглөөнэй наранай элшэ туяа үргэн сонхонуудаар адхаран, эндэ сугларһан хүн зоной сэдьхэл зүрхэ баясуулна хэбэртэй. Ленинэй ордено ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд хойно хойноһоо һубарин ниишэ ерэнэд. Уданшьегүй зургаан час болобо.

Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ Рандал Тинатович Рабданов һунгагшадые халуунаар амаршалаад, эрхим түрүү хүбүүд, басагадайнгаа түлөө дуугаа үгэхыень уряалба. Удаань үүдэ хүндэлэн татагдаһан лентэ таһалагдаба. Владимир Ильич Колмаков һамгантайгаа хамта эгээл түрүүлэн бюллетень абаад, урнада дүтэлхэ мүртөө, гэдэргээ эрьен:

— Дүрбэн жэлэй саанахана РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлээ һэмди. Энэ саг соо нилээд ехэ юумэн хэгдээ. Эхэ ороноймнай экономико улам түргэнөөр хүгжэжэ байнхай. Саашадаашье иимэ түргэнөөр хүгжэхэл. Найдамтай хүнүүдэйнгээ түлөө дуугаа үгэхэмни. Ажабайдалнай улам һайжаржа, Эхэ оромнай бүри баян, хүсэтэй болог лэ,—гээд урна руу бюллетеньнүүдээ табижархиба.

Бюллетень бариһан хүдэлмэришэд урнада ерэжэл байнад. Улаан суба үмдэһэн, урихан зулгы шарайтай залуухан басаган бюллетень абаба. Энэмнай ЛВРЗ-гэй стальцехтэ кран жолоодогшоор хүдэлдэг Лариса Красикова. Энэ басаган һаяшаг арбан найма наһа гүйсөө. Үнгэрһэн жэл дунда һургуули амжалтатайгаар дүүргээд, хүдэлмэришэн ангиин бүлэдэ ороо.

— Хүдэлмэришэ түрүү хүбүүд, басагадые засаг түрын дээдын органуудта дэбжүүлхэ эрхэтэй байһандаа урмашанаб. Саашадаа бүри һайнаар хүдэлжэ, үдэшэндөө һуралсаха хүсэлэнтэйб. Эхэ оронойнгоо улам баян болохын тула бүхы хүсэ шадалаа зорюулан хүдэлхэб,—гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Үглөөнэй 8 часта 450 хүн дуугаа үгөөд байба. Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Рабданов бидэнтэй хөөрэлдэхэдөө:

— Зургаадахияа һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшээр хүдэлнэб. Теэд энэ һунгалтада хүдэлмэришэд хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна.

Пенсидэ гараһан үбгэд, хүгшэдшье, залуу хүдэлмэришэд дуугаа үгэхэеэ ерэжэл байна. ЛВРЗ-гэй локомотив хабсаралгын цехэй хүдэлмэришэд һунгагшадта концерт харуулжа захалба. Хүн бүхэн хүхюутэй зугаатай, түрүү нүхэдөө дээдын зургаанда һунгажа байһандаа урматайнууд.

К. ЖАМЬЯНОВ.

...ихэн

...а үндэр Саянай хоймор...оршодог Моондоһоо эхилээд, ...й сэбэрхэн тоонтотой» ...нютаг хүрэтэр нэмжын гон... Түнхэнэй аймагай хүн зон ...үлгөөтэй, хүхюун байба. ...ай совхозой Хужар тосхондо ...шад урда үдэшэниинь ... дүүргэжэ ерээд, соёлойнгоо шэнэ ордон соо һунгалтынгаа үдэр угтаа. Тэндэ хүхюун баяр зугаатай хүбүүд, басагад үүр сайтар ёохорлоод, урнада сэхэ ерэжэ, засаг түрынгөө дээдэ органдо түлөөлэгдэхэ депутадуудай түлөө дуугаа үгэбэд. Тэдэнэй дунда залуу малшан В. О. Басанов, түрүүшынхиеэ дуугаа үгэһэн Раиса Дармаева болон бусад байлсаба. Гэбэшье үндэр наһатайшуул эдээнһээ гээгдэбэгүй. Ная наһата Жамсо Гергенов залуушуултай адлихан жагсажа бюллетень абаад, юрөөл үгэнүүдые хэлэбэ.

Туранай совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, алба хаагшад Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй радио болон телевидениин комитедэй түрүүлэгшэ Ц. Ц. Митыповые, аймагайнгаа Соведтэ депутадаар хүдэлмэришэн Балданов В. С. болон бусадые һунгабад.

Түбэй тосхон—Хэрэндэ, мүн бусадшье һуурин тосхонуудта ажаһуугшад үдын урда тээ бултааран шахуу дуугаа үгэһэн, арюун эрхэеэ эдлэһэн, бэелүүлһэн байбад.

Мундаргата Түнхэндэ һунгалта ёһотой һайндэр шэнгеэр үнгэрөө.

Ш. БАЙМИНОВ.

ДЭЛХЭЙЕ ТОЙРОН ДАБШАДАГ „САЛЮТ" ГЭЖЭ НАУЧНА СТАНЦИҺАА РАДИОГРАММА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Июниин 13-да, союзна ба автономито республикануудай Верховно Соведүүдэй, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй һунгалтын үдэр, Газарые тойрон дабшадаг «Салют» гэжэ научна станцяар замбуулинай ниидэлгэ хэжэ ябахадаа, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата бэхи нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө бидэнэр дуугаа үгэнэбди.

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдһээ уламжалан, бүгэдэ арадай политическэ ба ажалай дэбжэлтын боложо байһан оршон байдалда Соведүүдэй мүнөөнэй һунгалта үнгэржэ байна.

Бидэнэр түрэл Коммунис партиингаа сэсэн мэргэн гадаадын ба дотоодын политикын түлөө, шэнэ табан жэлэй асари ехэ түсэбүүдые бэелүүлхын түлөө дуугаа үгэнэбди.

Космонавтнууд
ДОБРОВОЛЬСКИЙ, ВОЛКОВ, ПАЦАЕВ.

ЗАЛАН ЖОЛООДОГДОДОГ „САЛЮТ" СТАНЦИ ДЭЛХЭЙЕ 100 ДАХИН ТОЙРОБО

НИИДЭЛГЫЕ ЗАЛАН ЖОЛООДОДОГ ЦЕНТР. (ТАСС). Дэлхэйе тойрон дабшадаг «Салют» гэжэ залан жолоодогдодог станци июниин 13-да 13 часта газарые 100 дахин тойробо. Космонавтнууд Георгий Добровольский, Владислав Волков, Виктор Пацаев научна ба техническэ туршалгануудай программые амжалтатайгаар дүүргэжэл ябаһаар, ехэ оролдосотой һайнаар хүдэлһөөр.

Таримал ургамалнуудай хүгжэлтэдэ дэгдэн хөөрэлгын ямар нүлөө үзүүлдэгые шэнжэлхэ туршалганууд «Салют» станци дээрэ үргэлжэлүүлэгдэһээр. Тэрэнэй тулада лён, хибинскэ капуста, лук-крепис ургуулагдана. Эдинсэтэ растворнуудаар хангагдадаг эдэ ургамалнуудай хойноһоо саг үргэлжын ажаглалта хэгдэжэл байдаг.

„Салют" станци дэлхэйн нюрууе буулгажа эхилээ

Дэлхэйе тойрон дабшадаг «Салют» станциин экипаж дэлхэйн нюрууе июниин 11-дэ замбуулинһаа буулгажа эхилээ.

Георгий Добровольский «Салют» станцияа залан жолоодоо, харин Владислав Волков 5 час 15 минутын үеэр фотоаппаратураа нээгээ. Виктор Цапаев энэ үедэ тусхай спектрографаа тааруулба. Энэ туршалгань СССР-эй Геологиин министерствын, СССР-эй Гидрометериологиин албанай, СССР-эй Наукануудай академиин захилаар хэгдэжэ байна.

(ТАСС).

СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. ГРЕЧКО сэрэгэй морягуудта айлшалба

СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко Дундада далай дээрэ тамаржа ябаһан совет сэрэгэй корабльнуудай эскадрада июниин 12—13-да хүрэһэн байна. Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник, армиин генерал А. А. Епишев, Советскэ Союзай Далайн-Сэрэгэй Флодой главна командалагша, флодой адмирал С. Г. Горшков тэрээнтэй хамта ябалсаа.

«Дзержинский» гэжэ крейсер дээрэ Оборонын министр эскадрын командованитай, корабльнуудай командирнуудтай уулзаа, нүхэд Л. И. Брежневэй, Н. В. Подгорнын, А. Н. Косыгинай амаршалгануудые, һайниие хүсэлгые сэрэгэй морягуудта дамжуулаа, эскадрын үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудаар зүблөө үнгэргөө.

Ямаршье дайшалхы зорилго дүүргэхээр бэлэн байһан, Совет гүрэнэй аша туһые хододоо хамгаалха тухайгаа зүблөөндэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-е, Совет гүрэниие найдуулаа.

(ТАСС).

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, ЗОЛ ЖАРГАЛАЙ ТҮЛӨӨ

ИЮНИИН 13-да СОВЕДҮҮДТЭ ҺУНГАЛТА РЕСПУБЛИКИН ДОТОРНАЙ ЕХЭ ДЭБЖЭЛТЭТЭЙГЭЭР ҮНГЭРӨӨ

Улаан-Үдын Октябрьска районой һунгуулиин 7-дохи участогта.

АМАР САЙН, ЖАБХАЛАНТА ҺАЙНДЭРЭЙ ҮГЛӨӨ!

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрика. РСФСР-эй, БурАССР-эй Верховно Соведүүдые, Улаан-Үдын городской, Октябрьска районно Соведүүдые һунгаха һунгуулиин 17-дохи участок. Сэмбэ нэхэгшэдэй Соёлой байшан гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Жабхаланта һайхан хүгжэмэй аялга зэдэлнэ. Иигэжэ баяр ёһолдой оршон байдалда коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэ һунгалтын үдэр—совет арадай ёһото һайндэр мандаба.

Үглөөнэй зургаан саг. Өөһэдынгөө дэбжүүлһэн түлөөлэгшэдэй түлөө дуугаа үгэхэеэ ерэһэн зониие һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшын орлогшо Любовь Иннокентьевна Дмитриева хани халуунаар амаршална. һунгалта нээгдэбэ гэжэ соносхобо. Тиигээд лэ түрүүлэн ерэһэн һунгагшадта бюллетеньнүүдые барюулха, һунгалтын үдэртэ дашарамдуулан, гоё һайхан баглаа сэсэгүүдые бэлэглэнэ. Һунгалтада ерэһэн зоной шэг шарайда баяр баясхалангай тэмдэг үзэгдэхэ юм.

— Манай орон жэл ерэхэ бүри бата бэхи, хүсэтэйл боложо байна. Арад зоной байдалшье улам һайжарна. Иигэжэл саашадаа Эхэ оронойнгоо хүгжэн һалбаржа байхын түлөө дуугаа үгэнэб,—гэжэ трампаркын хүдэлмэрилэгшэ, пенсионер Афанасий Петрович Митанов омог дорюунаар хэлэнэ. Тэрэнэй хэлээшые халан абаһан Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаһан нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэн Ольга Прокопьевна Зубакина иигэжэ мэдүүлнэ:

— Эхэ оромни миний нюдэн дээрэ ургажа хүгжэжэ, иимэ хүсэн түгэлдэр, бата бэхи болоо. Совет засаг манай арадта жаргал асараа. Энэ засагай түлөө би өөрөө тэмсэлдэжэ ябанаб. Энэ засагай түлөө, энэ жаргалта байдалайнгаа түлөө би дуугаа үгэнэб.

Эгээн түрүүшүүлэй нэгэн һунгаха эрхэтэй болоһон залуу һунгагшад Зүүн-Сибириин технологическа институдай студент Юрий Ткачев, медучилищын студентка Ольга Дансаранова гэгшэд түрүүлбэ.

Ямар бодолтой, хүсэл эрмэлзэлтэй һунгалтада ерэһэнээ һонирхоходомнай:

— Бидэ шэнэ табан жэлдэ Буряад оронойнгоо улам һайхан болохо, һалбаржа хүгжэхые хүсэнэбди. Энэ юһэдэхи табан жэлдэ түрэл дайдамнай улам һайхан болохо гэжэ найдангабди. Жаргалтай һайхан ерээдүйнгөө түлөө дуугаа үгэнэбди,—гэжэ хэлээ һэн. Тиимэл даа. Эндэ ерэһэн хүн бүхэн жаргалта байдалайнгаа түлөө, жабхаланта ерээдүйнгөө түлөө арюун һайхан бодолнуудаа сэдьхэлдээ хадуун, өөһэдынгөө найдамтай түлөөлэгшэд—ажалай түрүүшүүлэй, арадайнгаа үнэн сэхэ хүбүүд, басагадай түлөө дуугаа үгэнэ ха юм.

Һүр жабхаланта гимнын аялга һунгуулиин участогай зал соогоо гудамжаар дүүрэн зэдэлэн суурятана. Һунгуулиин участок тээшэ һубариһан зон улам олошоржо, омог дорюунаар гэшхэлэлдэнэ. Коммунис партиингаа, Совет правительствынгаа хүтэлбэреэр жаргалта һайхан байдал зохёон байгуулжа байһан совет арадай урма зориг, эдэбхи үүсхэлые улам бадаруулһан энэ һунгалта иимэ һайханаар үнгэрөө.

Д. ДАШИЕВ.

ЭДЭБХИ ЕХЭТЭЙГЭЭР

Хэнэйшье мэдэһээр, ажалша бэрхэ хүдэлмэришэ зон бултанһаа урид бодонхой, ажалдаа ходо яаража ябадаг заншалтай ха юм. Июниин 13-най үглөөгүүршье мүн баһа тиимэ байдал үзэгдөө. Шэлэй заводой хүдэлмэришэд бултадаа һайндэрэйхеэр хубсаланхай, соёлой байшан тээшэ омог дорюунаар алхална. Ушар юуб гэхэдэ, РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй дээдэ засагта, мүн городской болон Советскэ районой Соведтэ эрхим һайн хүбүүд, басагадаа һунгахаяа ярана гээшэ.

Үглөөнэй зургаан саг. Хүгжэмэй ирагуу гоё аялга аятайханаар зэдэлжэ, һунгагшадай зүрхэ сэдьхэл жэгнэн дулаасуулжа байһандал. Һунгуулиин 23-дахи участогай комиссиин түрүүлэгшэ В. А. Теремецкий һунгагшадые баяртайгаар угтажа, дуугаа үгэхыень уриба.

Шэлэй заводой эрхим хүдэлмэришэн А. Ф. Подойницын сэнхир номин үнгэтэй саарһахануудые бултанһаа урид абажа, урнын хажууда ошожо:

— Би хадаа Ленинскэ национальна политикын илан мандаһанай түлөө дуугаа үгэнэб. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаараа оролсохоб,—гэжэ хэлээд, бюллетеньнүүдээ урна руу аятайханаар хэбэ.

Удаань хүнүүд хойно хойноһоо орожо, оройдоо хэдыхэн минутада зуу гаран хүн дуугаа үгэжэрхибэ. Хүгжэмэй ирагуу аялга зэдэлнэ. Һунгагшад орожол, ерэжэл байна.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар прибор бүтээлгын заводой эрхим хүдэлмэришэн С. В. Клобукова дэбжүүлэгдээ һэмнай. Тэрэнэй түлөө шэлэй заводой хүдэлмэришэд дуугаа нэгэ хүн шэнги үгэбэ. Хоёрдохи саарһандань тон танил хүнэй нэрэ—заводойнь директор А. Р. Болотов бэшэгдэнхэй. Нүхэр Болотов урданьшье Буряадай АССР-эй дээдэ зургаанда һунгагдаһан юм. Һунгагшадайнгаа этигэл найдабарие харюулжа шадаһандань тэрэниие мүнөө үшөө дахин һунгаба гээшэ.

Тиихэдэ эндэхин городской Соведтэ дүрбэн, райсоведтэ зургаан хүниие һунгаа. Тэдэнэй тоодо заводой түрүү хүдэлмэришэд, жэшээнь, Л. В. Загузин, Ц-Д. Д. Батуева, Ю. Т. Марушев, А. А. Гаврилов, П. С. Казачук болон бусад оролсоно.

Үглөөнэй юһэн часта бүхы дээрээ 864 хүн дуугаа үгэһэн байна. Буряадай шэл үйлэдбэрилэгшэд бүгэдэ арадай хэрэгтэ—һунгуулида эбтэй аятайгаар хабаадалсажа байһанаа харуулаа.

М. ОСОДОЕВ.

Прибайкали

— Турунтаин һунгуулиин 16-дахи участогта коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй, өөһэдынгөө нэрэлдэһэн эрхим хүбүүд, басагадайнгаа түлөө эгээл түрүүн дуугаа үгэхэ дуратайшуул олон байба,—гэжэ һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ В. К. Ваев хэлэнэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, партиин обкомой секретарь Константин Матвеевич Продайводагай, республикынгаа дээдэ органдо түлөөлэгшэдэ Екатерина Иннокентьевна Воротниковагай түлөө, мүн аймагайнгаа, нютагайнгаа Соведүүдтэ депутадуудые һунгаха һунгалта эмхитэй һайнаар үнгэрөө.

— Би мүнөөдэр эгээл түрүүшынхеэ засаг түрынгөө дээдэ органиие һунгалтада хабаадажа байнаб,—гэжэ хэлхээ холбооной узелэй телефонистка Людмила Шергина хэлэбэ. Баян дэлгэр байдалтай, эрхэ сүлөөтэй байһандаа ехэ омогорхолтойб.

Эндэхи һунгагшад республикын Верховно Соведэй депутадта кандидат, «Прибайкалец» колхозой һаалишан Е. И. Воротниковае һайн мэдэдэг. Олонхинь тэрээнтэй хамта ажаллана. Екатерина Иннокентьевна 20 гаран жэлэй хугасаада һаалишанаар ажаллажа, аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

Тиимэһээ участогай һунгагшад сугтаа хүдэлдэг нүхэрэйнгөө түлөө ехэ дуратайгаар дуугаа үгэбэ.

Үглөөнэй 10 часта һунгагшадай 50 процентнь һунгалтада хабаадаад байгаа.

Загарай

Аймагай һунгуулиин бүхы участогуудта һунгалта эмхитэй һайнаар үнгэрэгдэбэ.

Ново-Ильинскэ һунгуулиин 13-дахи участок. Үглөөнэй 6 часта Хандагатайн леспромхозой жолоошон Алексей Петрович Топорков, станциин вагонно депогой түмэршэ дархан Валерий Яковлевич Игумнов, Социалис Ажалай Герой, леспромхозой модошон байһан, мүнөө пенсионер Иван Афанасьевич Костромин эгээл түрүүлэн дуугаа үгэбэд.

Бэрээнэй һунгуулиин 65-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Шулуутайн леспромхозой бага комплексно бригадые даагша Николай Филиппович Соколов дэбжүүлэгдэһэн юм. Леспромхозой хүдэлмэришэд бэрхэ модошодой нэгэн нүхэр Соколовой түлөө ехэ дуратайгаар дуугаа үгэбэд.

Аймагай һунгагшад һунгалтада эмхитэйгээр хабаадалсажа, эрхим хүбүүд, басагадайнгаа түлөө дуугаа үгэбэ.

А. КОНДРАТЬЕВА,
партиин Загарайн райкомой таһагые даагша.

Хяагта

Үглөөнэй 10 часта аймагай бүхы һунгагшадай 77 процентнь дуугаа үгэһэн байба. Һунгалтын эхилһээр 4 саг үнгэрөөд байхада 11 участогай, тэрэ тоодо Сүхын, Хилгантын, Дунгын, Анагустайн, Ивановскын участогуудай һунгагшад барандаа дуугаа үгэжэ дүүргээ.

Хилгантын һунгуулиин участогта Хяагтын совхозой эрхим хонишон Бадмасу Жамсарановна Тодорхоева хамагһаа түрүүлэн ерэжэ дуугаа үгэһэн байна. Хилганта нютагай һунгагшад РСФСР-эй Верховно Соведтэ — республикын суута хонишон Гомбо-Цырен Гончиковна Цыремпиловагай, Буряадай АССР-эй засаг түрын дээдын зургаанда аймагайнгаа эрхим һаалишан Мария Гомбожаповна Гармажаповагай, аймагайнгаа Соведтэ—совхозойнгоо түрүү тугалшан, комсомол басаган Зоя Гомбожаповна Чагдуровагай түлөө дуугаа үгэбэд.

Манай корр.

Закаменск

Бүгэдэ арадай һайндэр—һунгалтын үдэрые аймагай ажалшад шэнэ амжалтануудаар угтаба. Аймагай колхоз, совхозууд гүрэндэ мяха, һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргээ. Мүн аймагай һунэй заводой, хилээмэнэй болон пивын заводуудай коллективүүд продукци үйлэдбэрилхэ хахад жэлэй түсэб үлүүлэнхэй. Холтосон руднигай хүдэлмэришэд руда малтаха хахад жэлэйнгээ түсэб үглөө мүнөө дүүргэхэеэ байна.

Июниин 13-най амаралтын үдэртэ аймагай һунгуулиин бүхы 30

участогта үглөөнэй 6 часһаа хүн зон хүлеэжэ байгаа. Санагын соёлой байшан соо эмхидхэгдэһэн һунгуулиин участогта энэ үедэ һунгагшад олон ерээ. Совхозой хүдэлмэришэн Балуушевай Булат хүбүүн баригтэе ерэжэ, булталһаа урид һунгаа.

— Гэрэлтэ һайхан Совет оронойгоо байһандаа, түрэл партиингаа XXIV съездын шиидхэбэри дүүргэлсэжэ орохондоо омогорхоноб. Аймагайнгаа, республикынгаа эрхим хүбүүд, басагадай түлөө дуугаа үгэнэб,—гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Хамниин һунгуулиин участогта эгээн түрүүлэн 10-дахи классай һурагша, 18 наһа гүйсэһэн Владимир Шагдуров дуугаа үгөө. Урна руу бюллетеньнүүдээ табихаа зуура тэрэ иигэжэ хэлээ:

— Түрүүшынхиеэ СССР-эй засаг түрэ хэтэн болохо, дуугаа үгэхэ байһандаа баяртайб. Эхэ оронойнгоо омогорхоноб.

Бүргын һунгуулиин участогта 71 наһатай Гуржап Ашатуев сэдьхэлэй һайхан юрөөл табижа, үндэр дуугаа үгөө.

Иигэжэ хаа хаанагүй хүн зон һунгалтада эдэбхитэйгээр хабаадаба. Үглөөнэй 10 часта Шара-Азаргын, Харацайн, Бортын һунгуулиин участогуудта бүхы һунгагшад дуугаа үгөөд байгаа.

С. ПОПОВ,
аймагай һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ.

Кабанск

Кабанскын аймагта һунгалтанууд ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрбэ. Эндэ түбэйшье, эгээ холыншье һуурин тосхонуудта ажаһуугшад—хүдэлмэришэд, загаһашад, алба хаагшад арадай һунгамалнууд—эрхим хүбүүд, басагадайнгаа түлөө ехэл шударгыгаар дуугаа үгэбэд. Жэшээнь, Таежно һунгуулиин участогай зон үглөөнэй 8 часта бултааран шахуу клубта ерэһэн байба. Каменскын түбэй һунгуулиин участогта коммунис ажалай ударник, Ажалай Улаан-Тугай ордента, Тимлюйн цементын заводой пеэшэнэй машинист нүхэр Г. М. Миловидов хамагай түрүүн бюллетень абахадаа: «Түрэл коммунис партиин түлөө, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхын түлөө, ажалша совет хүнэй алдартай, жаргалтай ябахын түлөө дуугаа үгэжэ байһанаа Та бүгэдын урда элирхэйлэн мэдүүлнэб»,—гэжэ омогорхон хэлэбэ.

Каменскынхид РСФСР-эй Верховно Соведтэ депутадаар КПСС-эй обкомой секретарь К. М. Продайводае, Буряадай АССР-эй засаг түрын дээдэ зургаанда депутадаар Тимлюйн цементын заводой слесарь В. Д. Поповые, мүн нютагай Соведтэ депутадаар эрхим түлөөлэгшэдөө һунгабад.

Юрэнхы дээрээ аймаг дотор һунгалта урда урданайхиһаа ехэ эдэбхитэйгээр, һаналаа нэгэдэлгын оршон байдалда үнгэрһыень онсолон тэмдэглэмээр.

М. ЛУКЬЯНОВ,
КПСС-эй райкомой секретарь.

Хори

Гүрэнэйнгөө болон нютагайнгаа засаг түрые һунгалга ёһотойл һайндэр шэнгеэр үнгэрдэг ёһо заншалтай болонхой бшуу. Манай Хориин аймагай ажалшад энэ бүгэдэ арадай һайндэрые ажалайшье, политическэшье ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтаба. Аймагай совхозууд гүрэндэ һү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб 3 мянга шахуу центнерээр үлүүлээд байна. Үдын Дээдэ Тайлсын ба «Георгиевский» совхозууд гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэнхэй. Аймагай модо бэлэдхэлшэдэй ажал хэрэг баһал урданайхиһаа һайн. Эрхимээр ажаллажа һунгалтые угтаһан ажалай түрүүшүүлэй тоо барагдашагүй ааб даа.

Иимэл оршон байдалда аймаг доторнай байгуулагдаһан һунгуулиин 28 участок үглөөнэй 6 часта үүдээ сэлижэ, һунгахаяа эртэлжэ ерэһэн түрүүшын һунгагшадые өөрынгөө гражданска уялга дүүргэхыень уриһан байна. Манай аймагай һунгагшад энэ жэлдэ РСФСР-эй Верховно Соведтэ нэгэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ дүрбэн, аймагай Соведтэ 75, сомоной болон сельскэ Соведүүдтэ 255 депутадуудые һунгаха байна. Эдэ бүгэдэ манай өөһэдымнай һунгагшадай дэбжүүлһэн коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадууд болоно бшуу. Тэдэнэй дунда хүтэлбэрилхы тушаалтад, арадай ажахын мэргэжэлтэд, жиирэй ажалшад. Жэшээнь, Дээдэ Хүрбын сомоной Соведэй депутадта кандидадаар Октябриин Революциин орденоор шагнагдаһан суута луговод Доржо Ракшаев, Хандагайн сельскэ Соведэй депутадта кандидадаар Социалис Ажалай Герой Хандагайн леспромхозой тракторист Николай Филиппович Семёнов, Хориин аймагай Соведэй депутадта кандидадаар Үдын совхозой хонишон Гадит-Ханда Цымпилова, «Бурводстрой» трестын ПМК-гай бульдозерист Иннокентий Болотов гэхэшэлэн олон түрүүшүүл, эдэбхитэд тэдэнэй зэргэдэ оролсоно.

Һунгалта угаа эдэбхитэйгээр үнгэрөө. Үглөөнэй 8 часай мэдээгээр аймагай бүхы һунгагшадай хахадынь коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата бэхи нэгэдэлэй түлөө дуугаа үгөөд байгаа. Харин тиихэдэ Улаан Одоной, Амгалантын, Санномысскын, Булагай һунгуулиин участогуудай һунгагшад бултаараа һунгажархиһан байгаа бшуу. Һунгахаяа ерэһэн үбгэншье, залуушье эрхэтэн бүхэн һунгуулиин бюллетеньнүүдые урна руу табиха зуураа, һанажа ябаһан һайн һайхан бодолоо гүн сэдьхэлһээ дурдана. Жэшээнь, 84 наһатай Базаржаб Батуев үбгэн Амгалантын һунгуулиин участогта һунгахаяа ерэхэдээ: «һайн һайхан байдалай түлөө, зол жаргалай түлөө өөрынгөө эрхэтэн ёһоной дууе үгэнэб» гэжэ хэлэһэн байна. Иимэ жэшээнүүдые һунгуулиин участок бүхэнһөө али олоор дурдажа болоно.

Иигэжэл элдин хонгор Хориин ниитэ олон һунгагшад өөрынгөө һунгаха эрхые зол жаргалта, һайн һайхан сагай оршон байдалай түлөө, ерээдүйн сэлмэг сарюун байдалай түлөө бэелүүлһэн жэшээтэй.

К. ЖАЛСАРАЕВ,
Хориин аймсоведэй гүйсэдкомой секретарь.

Зэдэ

Аймагай предприяти, эмхи зургаанууд, колхоз, совхозуудай олон мянган ажалшад, малшад энэ үдэрые ажалай ехэхэн эдэбхи хэшээлэй, урма баярай оршон байдалда угтаба.

Һунгалтын урда тээхи мүрысөөндэ оролсожо, эндэхи ажахынууд гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Илангаяа «Коммунизм» колхоз социалис мүрысөөндэ онсо шалгаржа, гүрэндэ мяха, һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээд, Совет демократиин һайндэр—һунгалтын үдэрые ажалай бэлэгээр угтан, эрхим хүбүүд, басагадаа засаг түрэдөө нэгэн дуугаар һунгаба.

Тиигэжэ Зэдын аймагай ажалшад нютагайнгаа эрхим басаган, суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Гомбо-Цырен Гончиковна Цыремпиловае РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадаар мүнөө гурбадахяа һунгаба гээшэ. Мүн Зэдын аймагайхид энэ үдэр Буряадайнгаа АССР-эй Верховно Соведтэ зургаан хүниие, ажалшадай аймагай Соведтэ—75 хүниие, сомоной, сельскэ, поселково Соведүүдтэ 429 хүнүүдые өөһэдынгөө зэргэһээ һунгаһан байна.

Аймаг дотор эмхидхэгдэһэн бүхы 36 участогта хүн зон эдэбхи ехэтэйгээр, эмхитэй һайнаар дуугаа үгэжэ, үглөөнэй 10 часта бүхы һунгагшадайнь 80 шахуу процент һунгаад байгаа. Энэ үедэ Сагаан-Усанай, Доодо-Үшөөтэйн, Бага-Наринай һунгуулиин участогуудта һунгагшадынь дуугаа үгэжэ дүүргээд байһан.

Үдэрэй 12 часта аймагай бүхы хүн зонойнь ерэ гаран процентнь һунгаад байба.

А. ШАТУЕВ,
аймагай арадай хиналтын комиссиин түрүүлэгшэ.

Баргажан

Зунай тунгалаг һайхан үглөө, сэлмэг сэлгеэн агаар, хүн зоной баяртай хүхюун шарай, хүгжэм дуун—эдэ бүгэдэ аймагаймнай түб һууриниие һайндэрэй шэнжэтэй болгоно. РСФСР-эй ба Буряадай АССР-эй Верховно болон аймагай, нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэдэйнгөө түлөө дуугаа үгэхөө хүнүүд яарана.

Үглөөнэй 6 часта, аймагай түбтэ шэнээр нээгдэһэн соёлой байшан соо түхеэрэгдэһэн һунгуулиин № 1 участогта хүн зон олон. Түрүүлжэ дуугаа үгэхэ баяр 78 наһатай пенсионер Афанасий Петрович Михайловта тудаба.

— Би энхэ тайбан байдалай, совет хүнүүдэй улам жаргалтай ажаһуухын түлөө дуугаа үгэнэб,—гэжэ хэлээд, абаһан бюллетеньнүүдээ урна руу табяа. Үндэр наһатын һүүлээр аймагай ажалшадай эрилтэ хангаха комбинадай оёдолшо басаган Полина Цивелева дуугаа үгөө.

Дуугаа үгэлгэ манай участогта ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрбэ. Үдэрэй 12 часта Баргажан тосхонойхид гол түлэб һунгажа дүүргээд байгаа. Соёлой байшанда уран һайханай бүлгэмэйхид 3 дахин наада табяа, кино үргэлжэ харуулагдаа, ниитэ наадан болоо.

* * *

Аймагай һунгуулиин бусад участогуудтай ажал хэрэгэйнгээ хэр ябажа байһан тухай мэдэлсэхэдэмнэй, хаа хаанагүй хүн зоной эдэбхи тон ехэ.

П. ОГНЕВ.

Аха

Буряад ороной эгээл холын заха аймагай нэгэн—Һарьдаг үндэр уула хадата Ахын голдо һунгалтын үдэр хүхюу баяртайгаар үнгэрбэ. Энэ һайндэрые үнинэй хүлеэһэн малшад, ангуушад хүбшэ тайгын гүн соо оршодог заимка, гүүртэнүүдһээ хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэлжэ, һунгуулиингаа участогуудта сугларһан байбад.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Сэнсын, Шарзын участогуудтахи хүн зон РСФСР-эй, БурАССР-эй Верховно Соведүүдэй, мүн нютагай Соведүүдэй депутадта кандидадуудые үглөөнэй 9 часта бултааран һунгаһан байба.

Аймагай түб—Орлик тосхоной соёлой байшанда урда үдэшэниинь улад зон олоороо сугларжа, «бээ бэлдэһэн», һонирхолтой концерт хараһан, һайндэрэй угтамжада хабаадалсаһан байгаа.

Һүүлээрнь бүри олоороо, бүри эбтэйгээр дуугаа үгэлгэн үргэлжэлөө...

Аяар холын Аха нютагай хүн зоной эдэбхи эрмэлзэл, һанаа сэдьхэлэй иимэ һайхан байһаниинь һунгалтын үедэ дахяад харагдаба.

Д. ШАРАСТЕПАНОВ.

Октябрьска районой һунгуу... 6-дахи участогта.

С. БАЛДУЕВАЙ фо...

Хурамхаан

Манай аймаг дотор һунгу... 13 участок хүдэлөө. Һунгал... хаанагүй хүн соогоо, эдэбх... эхилһэн байна. Үдэ багта... һунгагшадаймнай олонхинь... үгөөд байгаа. КПСС-эй Бур... обкомой секретарь К. М. Про... вода, Аргатын совхозой... хонишон П. А. Аюшеева, КПС... Хурамханаай райкомой... секретарь К. Д. Дагбаев... бусад депутадта кандида... дэбжүүлэгдэһэн хүнүүд тухай...

Б. ДАРМА...
аймагай һунгууд... комиссиин секрет...

Улаан-Үдын аймагай «Улаан Оронго» колхозой түрүү хонишодой нэгэн Жимбэ Санжиевич Бимбаевай отарада һунгуулиин участково комиссиин гэшүүн Т. Б. Балданов нүүдэл урна абаад ерээ. Һунгагшад Жимбэ Санжиевич, Мария Дугаржаповна Бимбаевтан эрхээ үгэжэ байна.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ҺАЙХАН ЗАНШАЛАА ГЭРШЭЛЭН...

ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОН. Түмэр замшадай соёлой байшан соо түхеэрэгдэһэн Пушкинска һунгуулиин 15-дахи округой 6-дахи участогта үглөөнэй 5 часһаа үнгэржэ байхада. һунгалтын комиссиин гэшүүд сугларанхай, һүүлшынгээ бэлэдхэл хэжэ байба. Комиссиин түрүүлэгшэ Николай Федорович Козлов алфавитна гуримаар бэшэгдэһэн томо үзэгүүдые стол дээгүүр тодхоод, бюллетень хубааба.

Һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн гурбан кабина, гурбан томо урна һунгагшадые хүлеэнги.

Комиссиин гэшүүд нүүдэл урнануудые ласадаадхиба: сагта магад хэрэгтэй болохо аалам...

Үглөөнэй 6 сагта Советскэ Союзай гимнын һүртэ аялгын зэдэлхэлээр, һунгуулиин участогай үүдэн сэлигдэжэ, түрүүшын һунгагшад орожо ерээ. Түрүүлэгшэ Н. Ф. Козлов өөрынгөө участогта һунгалтын эхилһые нээһэн дээрэ тооложо, дэбжүүлһэн кандидадуудайнгаа түлөө дуугаа үгэхыень хүндэтэ һунгагшадаа уриба.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрын багша Аркадий Сергеевич Шишов эгээл түрүүн һунгаба. Тэрэнэй удаа Улаан-Үдын ОРС-ын 5-дахи столовын хүдэлмэрилэгшэд Зинаида Филипповна Астратова, Евдокия Сергеевна Осудина гэгшэд дуугаа үгэбэ.

Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй хүдэлмэрилэгшэ Коммунара Александровна Корсакова баһал ажалдаа ошохоёо яаранги. Гэбэшье юунэй түлөө дуугаа үгэжэ байнат гэһэн асуудалда харюу үгэхэеэ арсабагүй:

— XXIV съезд дээрэ баталагдаһан табан жэлэй түсэбэй дүүргэгдэхын түлөө, хүн зоной ажабайдалай үшөөл ехээр һайжархын түлөө дуугаа үгэбэб,—гэжэ тэрэ хэлээ һэн. Удаань пенсионернууд Агафья Матвеевна Барцева, Лидия Федоровна Федоренко гэгшэд зэргэ һунгаба.

— Лидия Федоровна, хүлисэгты. Та хэды наһа хүрэнхэйбта? —гэжэ бидэ асуугаабди. Лидия Федоровна уриханаар миһэрээд:

— Минии наһанда хүрэхэтнай болтогой. Ная хүрөөд, ная нэгэдэхиингээ саһа гэшхэхэ гэжэ алхижа ябаһамни энэл даа,—гэбэ.

— Үндэр наһатай хүн хадаа нүүдэл урна абаашуулаад, гэртээ һунгаха һэн бэзэт.

— Үгы, юу хэлээ гээшэбта? Хүнэй үргэмжэдэ орошоо бэшэ аад, эдэ барһадые бохинуулха гэжэ гү? Үгы даа, өөрөөл ерэһэмни дээрэ.

— Лидия Федоровна, та наһан соогоо оло дахин һунгаһан хүн аабзат. Мүнөө һунгахадаа, юунэй түлөө дуугаа үгэбэб гэжэ һананабта?

— Эб найрамдалай түлөө! Наһан соогоо олон дай үзөөб, хүрөө болоо. Үрэ бэемнай, аша гушанарнай дайнай үүлэ бү хараг! Бүхы дэлхэй дээрэ зол жаргал мандаг! — гээд Лидия Федоровнагай миһэрхэдэ:

— Юрөөл болтогой! — гэжэ харюусаабди.

Вагон-заһабарилгын депогой хүдэлмэришэн Михаил Васильевич Сорокин һунгахадаа, иигэжэ мэдүүлээ:

— Совет засаг мандаг! Зол жаргал бэлтараг!..

Һунгалта... СССР-эй гү, али РСФСР-эй, автономито республикын Верховно Соведэй гү, али нютагай Соведэйшье һунгалтын болоходо, совет хүнүүд ямаршье яһанай, хэдышье наһатай байг, досоогоо ямар нэгэн һайхан мэдэрэл түрүүлэн, өөһэдынгөө дэбжүүлһэн кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэеэ эртэлжэ ерэдэг заншалтай гээшэ аабза. Тэрэ һайхан заншалаа мүнөөдэршье газар бүхэндэ гэршэлһэн байха.

Ц. ДОНДОГОЙ,
манай корр.

Баяр баясхалантайгаар

Зургаан часай болохонь үшөөл үдыхэн. Гоёлойнгоо хубсаһа үмдэһэн залуушуул, үбгэд, хүгшэд тосхоной үйлсөөр арюухан тунгалаг агаараар сээжэ дүүрэн амилан, соёлойнгоо байшан тээшэ аалихан субанад. Үнгэ бүриин плакат, лозунгнуудаар шэмэглэгдэнхэй хоёр дабхар байшангай хэрэлсы дээрэ сугларһан зон үүдэнэйнь сэлигдэхые хүлеэжэ ядан зогсонод.

«Нютагайнгаа эрхим хүбүүд, басагадаа гүрэн түрынгөө дээдын органдо һунгажа, ерээдүй зол жаргалай, жабхаланта һайхан ажабайдалайнгаа түлөө дуугаа үгэел» гэжэ тосхонойнгоо ажалшадые уряалһаншуу, байшангай орой дээрэхи улаан туг баруун урдаһаа үлеэһэн һулахан һэбшээндэ далбана.

Ивалга тосхоной һунгагшадай үни хүлеэһэн сагынь дүтэлбэ хэбэртэй, эгээл түрүүлэн дуугаа үгэхөөр сугларагшадай дунда нилээд хүлгөөтэй болобо. Уданшьегүй Ивалга тосхоной һунгуулиин 28-дахи участогай түрүүлэгшэ Соёл Доржиевич Бадмацыренов РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй, нютагай Соведэй һунгалтын үдэрөөр дашарамдуулан, сугларагшадаа халуунаар амаршалаад, гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй үргэн салуу залтай соёлойнгоо байшангай үүдэ сэлибэ.

Эндэ сугларагшадай дундаһаа эгээл түрүүлэн бюллетень абаһан пенсионерка Анастасия Антоновна Полухина хүри улаан хилэн бүдөөр нэмэригдэнхэй урнын захада дүтэлбэ:

— Мүнөөдэр бидэнэй үни хүлеэһэн һайндэр одоошье хүрэжэ ерэбэ. Засаг түрынгөө дээдын органдо дэбжүүлэгдэһэн нютагайнгаа эрхим хүбүүд, басагадай түлөө дуугаа үгэхэмнай гээшэ. Тиихэдээ бидэ гансашье ерээдүйн зол жаргалай түлөө бэшэ, мүн социалис демократиин һалбаран мандажа, гүрэн түрынгөө хэрэгтэ ажалшадай бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байһыень эли тодоор гэршэлэн харуулнабди. Энэ һунгалтамнай түрэл партиингаа XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүхы совет арадай эрмэлзэжэ байгаа баяр баясхаланта оршон байдалда эхилбэ гээшэ. Хараад үзыт даа. Гансахан Ивалгын ОПХ-гай ажалшад үнгэрһэн һунгалтын хугасаа соо ямар ехэ амжалта түйлаа һэн бэ. Һуурин, тосхомнайшье шэнжэ шарайгаа нилээд хубилгаа. Гидромелиоративна техникумэй байшан, хүн зоной ажаһуухата таатай зохид олон дабхар шулуун гэрнүүд үдэр бүхэндэ жэрбын бодоно. Улад зоной эрилтэнүүдые гүйсэд хангаха талаар мүн лэ горитойхон дабшалта хэгдээ. Тиихэдэ Эхэ орондоо, һү, мяха, үндэгэ, нооһо болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые бүри элбэг дэлбэгээр тушаахын түлөө оролдожо байгаа ажахымнай малшад, таряашадай түйлаһан илалта барагдашагүйл. Жэшээлбэл, түрүү һаалишад З. Колесова, Д. Очирова, П. Пешняева гэгшэд байгша

СОВЕТ-МОНГОЛ ХАНИ БАРИСААНАЙ НАРА

МҮНХЭ НАЙРАМДАЛАЙ ТУГ ДОРО

Совет, монгол арадууд баяр жаргалаа, бэрхэшээл гасалангуудаа хубаалдадаг, революционно туйлалтануудаа хамгаалхын тула шухала болоо haань — огто татагасангүйгөөр гал, уhа руушье хамта орохоор бэлэн байдаг аха дүүнэр юм. Дайн байлдаанда — нэгэ экипаж, ажал хүдэлмэридэ — нэгэ бригада боложо совет хүнүүдтэй хамта ябадагбди. Хамагые илагша марксизм-ленинизмын суртал, Агууехэ Октябриин суртал манииие иимэ бата нэгэдэлтэй болгоо. Манай арадуудай агууехэ хани барисаанай иимэ бүхэ hабагша холбоое ямаршье хүсэн таhалжа шадахагүй.

Ю. ЦЕДЕНБАЛ.

Цэндий ДАМДИНСҮРЭН

Совет арадта юроол

Үргэн Монгол нютагайм
Үбhэ, уhаар гандабал,
Үдхэн hүрэг малайм
Үл хоолоор ядабал,

Үнгэн умари задаржа,
Үршөөлтэ hалхи туудаг лэ.
Үлзытэй үүлэн гаража,
Үгөөмэр бороонь буудаг лэ.

Ажана дэлгэр саг —
Одоо даа —
Ангаhан нютагым сэнгүүлдэг.
Жабхалан арадайм досоо
Жаргалай нара гиигүүлдэг.

Хүлеэhэн арюун hалхимнай
Баруун хойноhоол үлеэдэг юм.
Хүбэн сагаан үүлэмнай
Баруун хойноhоол ерэдэг юм.

Монголой талын сээжэдэ
Молор сэсэг таридаг
Советэй зүрхэнэй дээжэ
Бохом гэжэ танидагби!

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ буряадшалба.

Публицистикэ

ТАБИН ДАБААНАЙ ОРОЙhОО...

Монголой арадай засагаархид 1921 оной ноябриин 5-най үдэр Совет Россин правительстватай хани ёhоной харилсаа тогтоохо тухай хэлсээндэ гараа табиhан юм. Монголой Арадай революциин вождь жанжан Сүхэ-Баатар түрүүтэй делегацие тэрэл үдэр Кремлиингээ таhалга соо В. И. Ленин угтан, уулзаа hэн. Нүхэд ёhоор хөөрэлдэхэ зуураа, Монголой эгээлэй хүнүүд Совет Россин хүдэлмэришэд, таряашадтай нягта холбоо барисаа тогтоожо, оронойнгоо бэеэ даадаг байдалтай болохын түлөө тэмсэхэ ёhотой гэжэ Владимир Ильич онсолон тэмдэглэhэн юм.

Тэрэ гэhээр табин жэл үнгэрөө. Табин дабаан...

Энэ хугасаа соо Монголой Арадай Республикын дабаhан түүхэтэ замые, тэрэнэй амжалтануудые социализмын түрүүшын орон — СССР-hээ, совет арадтай тогтоогдоhон харилсаа холбоон, хани нүхэсэлhөө амяарлан хаража, сэгнэжэ яашье болохогүй. Тиихэ hэдэлгэ hохор хүнэй аяг зан гээшэ.

Арадай революциин илаhан түрүүшын жэлнүүдтэ Монгол ороной шадал тэпхээн, сэхынь хэлэхэдэ, тулюурхан haаб даа. Жэшээлхэдэ, Монгол орон жэл соогоо ойрдоол хоёр-гурбан цистернэ нефтепродуктнуудые хэрэглэдэг hэн. Түмэр түдэгэшье залуу республикада ехэ хэрэгтэй байгаагүй. 1923—1927 онуудта Советскэ Союзhаа асарhан саахарай шагнүүрhээ нэгэ хахад дахин бага хэмжээтэй түмэрэй зүйлнүүдые манай орон хилын саанаhаа худалдан абаhан байгаа.

Гушаад оной эхин багаар, Европын тала дайдые түмэр замай рельснүүдэй үдхэн гэгшээр татуургадаад байхада, Нью-Йорк, Лондон, Париж, Рио-де-Жанейро, Токио мэтын асари томо хотонуудай ажалшадай автомобилиин утаа, тооhонhоо хахажа эхилхэ үедэ, Азиин сээжэ дэрлэhэн гансал Монгол орон гүн нойрhоо хүсэд hэреэдүй байhан юм. Юрын монгол зон тиихэдэ сэнхир тэнгэри өөдэ утаагаа гээзгэтүүлдэг фабрика, заводой хоолойе, асфальтаар хушагдаhан дардам харгы гээшые, түмэр замай түероотэ хүлэгүүдые хаража үзөөгүй байхаhаа гадна, радио гэжэ огто дуулаагүй, зайн галай шэдитэ гэрэлые мэдэхэгүй ябаа бшуу. Хэдэ мянган жэлэй урда тээхидэл минии арад зон талынгаа уужамаар мал hүрэгтэеэ нүүжэл ябадаг байгаа.

Монгол арад түмэн имагтал 1921 ондо нютагайнгаа феодалнуудай, хариин эзэмдэгшэдэй засаг түрые үгы хэжэ, түрэл тала нютагайнгаа шэнжэ түхэлые хубилгаха, шэнэ байдал зохёохо зорилго урдаа табиhан түүхэтэй.

Табин дабаа дабаха гээшэ хялбар хэрэг байгаагүй. Хүсэ шадал, хүн зоной хүсэлэл оролдолго яhалал хэрэгтэй hэн. Теэд ганса хүсэ шадал, хүсэлэл оролдолго эндэ юушье хэжэ шадахагүй байгаа. Эгээл шухалань эндэ юуб гэхэдэ, совет арадай интернациональна туhаламжа, тэрэнэй халуун хани нүхэсэл, аха ёhоной анхарал хэрэгтэй байhан юм. Тэрэнэйл ашаар зуугаад жэлэйнгээ гээгдэлhээ Монгол оромни гаража, социалис дардам замда ороhон намтартайл.

Саахарhаа багаар түмэр асардаг байhан сагые hанаял. Энеэдэтэй бэшэ аал? Мүнөө Монгол орон тэрэ үеынхидэ орходоо 15 дахин ехэ саахар хэрэглэнэ. Харин манай промышленность, хүдөө ажахыда түмэр хэрэглэлгэ хэдэн зуу дахин ехэ болоо ааб даа. МНР-эй гадаадада гаргадаг продукци соо түмэрөөр бүтээгдэhэн зүйлнүүдыешье олохот. Мүнөө республикамнай горнорудна, хүнгэн, эдеэ хоолой, полиграфическа промышленностиин үйлэдбэрилhэн продукци хари гүрэнүүдтэ худалдадаг болонхой.

Имэл даа, табин жэлэй оройhоо түрэл hайхан элдин Монгол ороноо халта хараад үзэхэдэм.

Баатарлиг ажалайнгаа ашаүрөөр зоригжоhон, агуу Совет оронтой бата нүхэсэл, тэрэнэй халуун туhаламжада түшэглэдэг монгол арад түмэнэйм хүгжэнги социалис общество байгуулха гэhэн нангин зорилгоёо бэелүүлгэдэ үдэр бүри дүтэлжэл ябаhыень энэ табин дабаанай оройhоо шэдэлhэн харасамнай гэршээнэл.

Д. СҮРЭНЖАВ,
«Үнэн» газетын Москада байдаг корр.

Д. Сүхэ-Баатар түрүүтэй Монгол ороной түлөөлэгшэд В. И. Ленинтэй уулзажа байна.

«МОНГОЛ УЛАС» гэжэ альбомhоо абтаба.

ЭРДЭМ УХААНАЙ ОРЬЁЛ ӨӨДЭ

Хэрбээ дүшэн жэлэй саана зайн галаар гэрэлтүүлэгдэhэн Монгол ороной картын байдаг hаа, тэрээн дээрэ hургуулинуудай нютагуудые галханаар тэмдэглээд харабалнай, үсөөхэн лэ hургуули нюдэндэ торсолдохо бэлэй. Харин мүнөө республикын карта одо мүшэдтэл олон галхануудаар яларжа байдаг. Тэрэ сагай үедэ уйтахан hэеы гэрэй буланда hуугаад, үнэhөөр харгуулагдаhан модон хабтагай дээрэ үзэгүүдые hари-мүри бэшэгшэ бэлэйбди. Холын хотодо hуража гү, али сэрэгэй алба хэжэ байhан хүбүүнhээ абаhан бэшэгээ уншуулхын тула морёо жэээллэжэ, арба гаран модоной газарта ошохо ушаршье болодог hэн. Теэд мүнөө тэрэ саг мартагданхай. Арадай засагай илаhан жэлнүүдэй үедэ Монголой наhажаал зон толгой тоолоожо эрдэм бэшэгтэй болоо.

Хаа хаанагүй эхин, дунда hургуулинууд нээгдэнхэй. Тусхай дунда, дээдэшье hургуулинууд бии болоhоор үнинэй.

Зүгөөр арад түмэнэй айхабтар ехэ омогорхол, тэдэнэй эрдэм юм тээшэ хэhэн асари ехэ алхамай гэршэнь Монголой гүрэнэй университет болоно.

1942 оной октябриин 5-да, дэлхэйн хоёрдохи дайнай түлэг гэр. Европын hуралсалай, научна түбүүдые фашис дээрмэшэдэй hандаргажа байhан сагта. манай ороной түүхэдэхи түрүүшын дээдэ hургуули үүдээ сэлижэ, 90 студентые угтан абаа болэй.

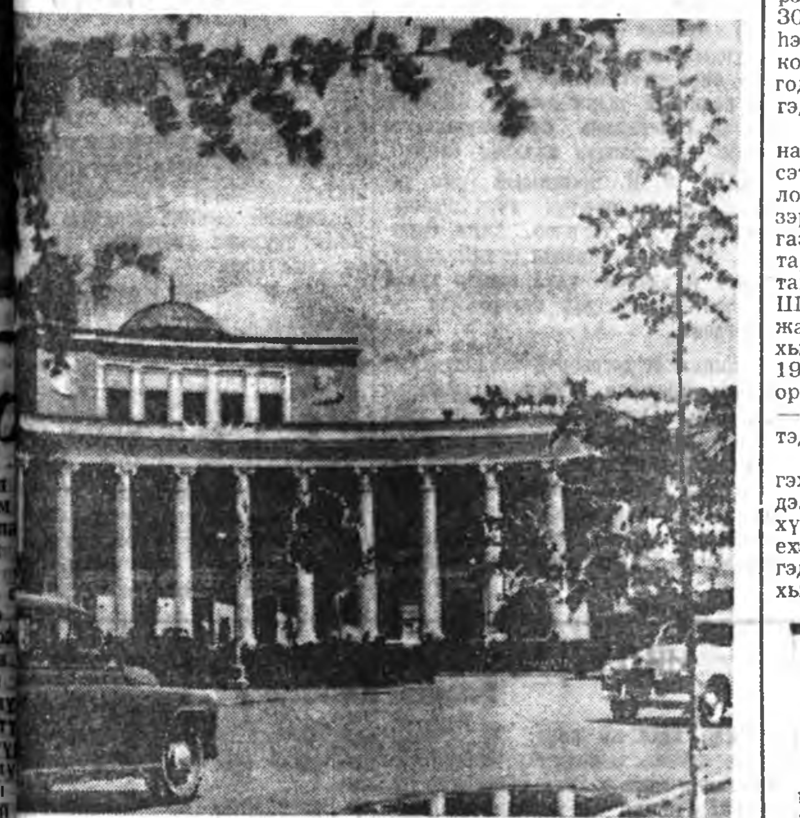
Гушан жэлэй туршада Монголой университет hуралсалай, научна нилээд томо түб болоhон байна. Мүнөө өндэ нэгэн доро 3200 студент hурана. Нээгдэhэн сагhаа хойшо 6 мянган мэргэжэлтэдые hурган гаргаа. Багшанарай, ветеринарна, медицинскэ, физико-математикын, хими-биологиин факультедүүдhээ гадна, университедэй дэргэдэ табан факультедтэй политехническэ институт бии юм. Тэрэнэй hуралсалай научна баазань жэл бүри бэхижэнэ. 300.000 боти номой сантай библиотекэ, олон тоото лабораторинуудhаа гадна, минералогическа болон зоологическа музейтэй. Манай университет хариин гүрэнүүдэй суута университедүүдтэй холбоо барисаагаа үргэдхэжэ байдаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ А. Ждановай нэрэмжэтэ Ленинградай гүрэнэй университедтэй, Гаванын (Куба), Галле хотын (Германиин Демократическа Республика) университедүүдтэй хани ёhоор харилсаха, бата холбоо байгуулха тухай хэлсээнүүд баталагдаа. Улаан-Баатарай университедтэ хариин оронуудай студентнэр олоороо hурадаг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Университедэй бааза дээрэ оронаймнай бусадшье дээдэ hургуулинууд байгуулагдаhан юм. 1951 ондо багшанарай, удаань зооветеринарна болон медицинскэ институдууд амяарлагдаа hэн.

Арадай гэгээрэлэй хэрэгэй иимэ үргэн далайсатайгаар шиидэгдэжэ байhан ушар манай социалис байгуулалтын гүн удхатай амжалтануудай нэгэн мүн. Мүнөө орон соомнай дээдэ эрдэмэй 17 мянган мэргэжэлтэд тоологдоно. Тэдэнэр Монголойнгоо, мүн Советскэ Союзай дээдэ hургуулинуудые дүүргэжэ гараа юм.

Тобшохоноор тогтон хэлэбэл, иимэ даа, манай арадай гэгээрэлэй түүхэтэ, 50 жэл утатай зам.

Дондогийн ЦЭВЭГМИД,
Монголой гүрэнэй университедэй ректор.

Монголой Арадай Республикын гүрэнэй университедэй гол байшан.

«МОНГОЛ УЛАС» гэжэ альбомhоо абтаба.

ТОО, БАРИМТАНУУД

☆ Һүүлэй 10 жэлэй туршада Монголой промышленностиин бүхы продукциин хэмжээн 2,5 дахин ехэ болоо. Мүн энэл хугасаа соо электрын элшэ үйлэдбэрилгэ 4 дахин, шулуу нүүрhэ малталга 3,2 дахин, мяха, ноохо, арhа промышленна аргаар эдболголго туд тудтаа 2,7, 1,8, 2,2 дахин дээшэлээ.

☆ Хэрбээ 1960 ондо МНР-эй промышленность ороной национальна доходой ойрдоо 14 процентые оруулдаг байгаа hаа, 1970 ондо 23 процентдэ хүргөө. Һүүлэй арбан жэл соо хилын саана эльгээдэг промышленна продукциинь хэмжээн хоёр дахин ехэ болоо гэхэ гү, али гадаадада гаргадаг бүхы зүйлнүүдынь 26 процентhээ 50 процент хүрэхэ.

ЖАРГАЛАЙ ЗАМ

ЗУРАГЛАЛ

«Үншэн хэнзэ үхибүүндэ амитан яагаа шэрүүн бэ» гэжэ урданай дуун соо дуулагдадаг шуу. Тиимэшье байжа болоо. Эхэ, эсэгын үгы haа, Эхэ орон гэжэ байдаг юм гүбэ гэжэ Дэндэвийн Пүрэвжав танда лаб лэ hөөргэдэхэ байха. Юуб гэхэдэ, энэ хүн эдир багадаа эхэ, эсэгэhээ гээгдэжэ, хахархай тэрлиг натаруулан ябаха хирэндээ халуун шулуу hайсал долёогоо юм. Теэд hүбэлгэн бэрхэ, hонор хурса энэ хүбүүн арадай засагай анхарал доро үдэжэ, ажалай алтан жолоо алдангүй, ажабайдалайнгаа ехэ замда гараhан намтартай.

...Аймагай үйлэдбэриин комбинадта хүдэлдэг энэ хүбүүхэн эдир багаhаа машина, техникэдэ голгүй дуратай юм hэн. Аймагай түбтэ бии гансахан автомашина тэрэнэй анхарал илангаяа хандуулдаг байгаа. Час, хоёршье час тэрэ автомашина hахижа hууhадаа, эсээб, сусааб, hонёо буурааб гэжэ хэлэхынь дуулахагүй hэнта. Нэгэтэ машинын кабина руу гараа хэжэ, бүлсэгэрхэн харахан юумэ даражархиба. «Биб!» гэhэн хуугай дуулдажа, айhан хүбүүн гэдэргээ даб гэхэдээ, гэрhээ гаража ябаhан жолоошонииие мүргэжэрхёо бэлэй. Тэрэ жолоошониинь эдир хүбүүе галхаагаа haаб даа. Теэд Пүрэвжав зоригоо мохоогүй hэн. Нэгэтэл иимэ машинын жолоодо hууhал бэзээб гэжэ шэбшэжэл ябаа.

Удангүй Пүрэвжав сэрэгэй албанда татагдаба. Эндэл эдир багынгаа хүсэл бэелүүлхэ зол тэрээндэ тудаа бшуу. Ёhотой жолоошон болоhоной үнэмшэлгэ абаа юм.

Сэрэгэй албанhаа табигдажа, Цэцэрлиг хотоёо ерээд, автобазын даргын урда зогсохо зуураа, Пүрэвжав эрэ бүдүүн хоолойгоор:

— Би танай баазада жолоошоноор хүдэлхэ хүсэлтэйб,— гээ hэн. Тиигээд батажажа, хүдэржэжэ үргэн болоhон сээжынгээ хармаанhаа үнэмшэлгээ гаргажа, даргын стол дээрэ табиба. Тэрэниие дарга анхаралтайгаар хаража үзөөд:

— Зай, яахаб. Хүдэлхэл болоо гүбши даа,— гэбэ.— Даб дээрээ хуушан ашаанай машина үгэхэбди... Эбдэрхэй хэбтэнэ, заhаад гүйлгэхэдэш болохо. Хоёр hара соо hайн хүдэлөөд байбалшни, шэнэ машина даалгахабди.

Тэрэ гэhээр Монгол ороной молор талые урагша хойшонь, зүүлжэ баруулжань хээлэн hунаhан эдэ харгыгаар, ёhотой зол жаргалайнгаа харгыгаар Пүрэвжав үдэр hүни, үбэл зунгүй гүйлгэhэн, үнэтэ ашаа, яаралтай зониие яhалал зөөhэн байха.

1952 оной үбэлые суута жолоошон хэзээшье мартахагүй. Тиихэдэ «ЗИС-5» гэжэ маркын ашаанай машинада хүдэлжэ ябаhан Пүрэвжав Монгол оронойнгоо жолоошодой мүрысөөндэ нэгэдэхи hуури эзэлээ hэн. Гүрэн түрэнь тэрэниие Хүндэлэлэй грамотаар, коляскатай мотоциклаар шагнаhан юм.

Тэрэл машинаяа арбан зургаан жэл соо гарhаа алдангүй даажа ябахадаа, айхабтар дүршэhэниинь гайхалтай бэшэ ааб даа. Нэгэ машинаар 2 миллион тонно-километр хэхэ гээшэмнай бэлэншье хэрэг гэжэ hаналтагүй. Заhамал дардам харгы байхагүй. Заха холын газарта үбэлэй хүйтэндэ эбдэрээд hууха болоо haа, яалтайб?! Бензиншье дуратай газартаа олохогүйш. Табяад онуудай жолоошодой ажалые хүнгэн гэхээр яашье бэшэ hэн. Хэды тиимэшье haань, Пүрэвжав 5 мянган литр бензин алмаhан, хахад миллион түхэригэй олзо гүрэндэ оруулhан юм.

...Табан ханатай hэеы гэр соонь аятай дулаан, сэбэр арюун. Эзэн эхэнэрынь алтан гартай гэжэ абаhаар мэдэхээр. Теэд мүнөө ажалдаа ошонхой. Дүрбэн хүүгэдынь hургуулидаа. Пүрэвжавай ээлжээтэ рейсhээ бусаад, hамганайнгаа бэлдээд орхиhон амтатай хоол эдихэ гэжэ hуутарнь, үүдыень хэншьеб тоншобо.

— Дарга дуудана,— гэбэ орожо ерэhэн хүниинь.

Яаралтай эдеэлээд, шэнэ газетэнүүдые харгынгаа сумаа соо хээд, баазадаа яаралтайхан ерэхэдэнь:

— Ниислэл Улаан-Баатар ошохо хэрэг гарабал даа,— гэжэ дарганьтаабаритайгаар миhэрбэ.— Засаг түрын газар дуудажа байнал даа.

Арбан хоногой үнгэрөөд байхада, Улаан-Баатарай эгээн түбтэ тэбхыдэг түрэ засагай Байшан сооhоо Пүрэвжав зүрхэнэйнгөө сохидолые номгоруулжа ядаhан юумэн гаража ерэбэ. Торгон тэрлигэйнь сээжэдэ МНР-эй Ажалай Баатарай алтан медаль, Сүхэ-Баатарай орден яларжа байба. Иигэжэл эхэ, эсэгыень халаhан түрэл орониинь хүбүүнэйнгээ ажалай габьяае үндэр дээгүүр сэгнээл даа.

Мүнөө суута жолоошон, республика соогоо «миллионернүүдэй» нэрэ зэргэдэ эгээн түрүүлэн хүртэhэн бригадын гэшүүн. Дэндэвийн Пүрэвжав шэб шэнэхэн «ЗИЛ-130» гэhэн маркын ашаанай машинаар Монгол оронойнгоо харгы замые агшаана.

Н. НАМДАГСҮРЭН,
монголой журналист.

Архангайн аймаг.

ҮРЭЖЭЛТЭ ГАЗАРАЙ ХЭШЭГ БАЯН

Революциин урда тээ Монголой бүхы газар дайдань, адууhа малынь баяд, ноёдой гарта байhан юм. Нүүдэл малшад зуд туранхада ходо дайрагдадаг, юрэнхыдөө хүшэр хүндэ байдалтай hэн. Хүдөө ажахые иимэ социалис замда оруулхын тула манай парти, арад түмэн айхабтар ехэ ажал хүдэлмэри ябуулаа. Тэдэнэйнь лэ ашаар эгээлэй монгол малша зоной ажабайдалда гүн удхатай хубилалтанууд болоо бшуу. Баяд, ноёдой мал адууhа, зөөри зөөшэ арадай мэдэлдэ үгтэжэ, тэдэнэй үндэhэн дээрэ сангай ажахынууд (госхозууд) 30 оной эхин багта байгуулагдаа hэн. Тэдэ ажахынууд үмсэ зоной кооперативна нэгэдэлнүүдтэ оролгодо, ниитын үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ тон ехэ нүлөө үзүүлээ.

Мүнөө сангай ажахынууд машина, техникээр түгэс зэбсэгжэhэн хүсэтэй, социалис предприятинууд болонхой. Нэгэ тиимэ ажахы дунда зэргээр 190 мянган га эдлүүриин газартай, 10 мянганhаа дээшэ га таряалантай, 150 шахуу тракторьтай, 30 мянгаад толгой малтай юм. Шэнэ, атар газар хахалан ашаглажа эхилhэнhээ хойшо сангай ажахынуудай үүргэ бүришье дээшэлээ. 1970 ондо орон соо ургуулагдаhан ороохо тарянай—72, хартаабхын—71, овощнуудай—74 процентые тэдэл ажахынууд оруулhан байна.

Тэрэшэлэн хамтын ажахынуудые гэхэ гү, али хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдые эмхидхэлгэ Монголой хүдөө зоной ажабайдалда мүн лэ ехэ удха шанартай байгаа. Тус нэгэдэлнүүдые эмхидхэлэйнь, ажахынь талаhаа бэхижүүлгэдэ арадай засаг саг үргэлжэ онсо анхарал хандуулна.

Хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдэй үйлэдбэриинь гол зэр зэбсэгүүдэй 4 дахин, мүнгэн олзынь — 3,4 дахин, тиихэдэ гэшүүдтэнь түлэгдэдэг салингай жасын 3,2 дахин ехэ болоhон ушар тэдэнэй жэлhээ жэлдэ бэхижэжэ байhые гэршэлнэ. Мүнөө нэгэдэл бүхэн дунда зэргээр 60 мянган толгой малтай, жэлдээ 2 миллион түхэригhөө дээшэ олзо оршо оруулна.

Хүдөө ажахы Монголой Арадай Республикын экономикын гол үндэhэн болоно. Хүдөө ажахымнай гол hалбариин — мал ажалай хүгжэлтэтэйнь арад зоной ажабайдалай хэмжээн сэхэ холбоотой гэхэдэ, алдуу болохогүй. Һүүлэй 50 жэлэй туршада адууhа малаймнай тоо толгой хоёр дахин олошороо. 1969 онойхитой сасуулхада, гансал үнгэрhэн жэлдэ малаймнай тоо 5,5 процентээр нэмэhэн байна. Тиин мүнөө манай орондо дүн хамта 22,575 мянган табан хушуун мал бэлшэнэ.

Монголой Арадай-революционно парти хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулдаг. Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ зорюулжа мүнгэ зөөри hомололго жэлhээ жэлдэ нэмэнэ. Жэшээлхэдэ, дүрбэдэхи табан жэлдэ урда табан жэлэйхиhээ 2 дахин ехэ мүнгэ зөөри хүдөө ажахы худар шэглүүлэгдээ. Тэжээл элбэгжүүлхэ, малай байра бариха, сабшалан ба бэлшээри уhалхын түлэ нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ.

Совет мэргэжэлтэдэй аха дүүгэй туhаламжаар манай орон дотор гүрэнэй ветеринарна албан эмхидхэгдэн байгуулагдаа. Мүнөө Монгол орондо 1397 ветеринарна эмхи тоологдоно. Тэдэнэй мэргэжэлтэд эрдэм наукын шэнэ туйлалтануудые ашаглан, мал эмнэхэ, үбшэнhөө hэргылхэ ехэ ажал ябуулна.

Газар таряалангые хүдөө ажахын хоёрдохи шухала hалбари болгохо гэhэн зорилго партимнай табинхай юм. Шэнэ, атар тунга газарнуудые ашаглахада, таряалангай талмайе 2 дахин ехэ болгохо арга олгохо байна. Сангай ажахынуудай дүй дүршэл хаража үзэхэдэ, тиимэ таряалангай гектар бүриhөө дунда зэргээр 10—12 центнер, уhалагдадаг газарhаа 15—20 центнер эрхим таряа хуряан абаха арга бии. Хэрбээ урдань Монгол орон эдихэ таряа талхаяа харинhаа худалдажа абадаг байгаа hаа, мүнөө гүйсэд хүрэхэ таряа өөhэдөө үйлэдбэрилдэг болообди.

Ороохо тарянай ургаса дээшэлүүлхын тула бүхы хүдэлмэрэе оньhожоруулха, түрүү агротехникэ нэбтэрүүлхэ шухала болоно.

Монголой Арадай-революционно партиин байгша оной февральда болоhон IX пленум адуу малайнгаа тоо толгойе 1975 он хүрэтэр 25,1 миллиондо хүргэхэ гэhэн дайшалхы зорилго арад зоной урда табяа.

Мүнөө республикымнай хүдөө ажахын түрүүшүүл энэ зорилго бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй, зоригжол ехэтэйгээр ажаллажа байнхай.

М. ДАШ,
Монголой Арадай Республикын хүдөө ажахын министр.

ТОО, БАРИМТАНУУД

СССР-эй, бусад со-...с оронуудай ту-...жаар Монголдо ...й 10 жэл соо ... гаран промыш-... шэнэ предприя-...д баригдаа. Ба-...хабсаралгын хү-...риин хэмжээн ... хугасаа соо 2 да-... нэмээ.

Монгол оронсй ... малай тоо толгой ...лэй туршада 2 ...hаа үлүүгээр нэ-... hүүлэй арбан жэл ...ряалангайнь тал-... 1,7 дахин ехэ бо-... хүдөө ажахыда хэрэглэгдэдэг тракторнууд 1960 онhоо 1970 он хүрэтэр 3,2 дахин, комбайнууд—1,7, автомашинанууд — 2, электростанцинууд — 3,4 дахин олошороо.

☆ Арадай хэрэглэлэй фонднууд 1970 ондо 1960 онойхиhоо 1,3 дахин, ажалшадай бодото олзо оршо 1,6 дахин нэмэhэн байна.

Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлhэн 1970 ондо 1960 онойхиhоо 18,4 процентээр нэмэhэн, харин хүдөө ажахын нэгэдэлэй гэшүүдэй олзо мүн лэ энэ хугасаа соо 2 дахин ехэ болоhон байха юм.

☆ Мүнөө Монгол орондо юрэнхы эрдэмэй 503 hургуули, 19 техникум, техническэ мэргэжэлэй 28 училищи, 6 дээдэ hургуули бии. Һүүлэй 30 жэлэй туршa соо Монголой дээдэ hургуулинууд 59,3 мянган мэргэжэлтэдые арадай ажахын элдэб hалбаринуудта эльгээгээ.

СЭНХИР ОГТОРГОЙТО ОРОНОЙ ХҮНДЭ

Үзэсхэлэн hайхан даа. Монголой байгаали! Хүжэ ногоон тайгаар ара нюргаяа хүбөөлүүлhэн, алтан шара, алаг эреэн губяар үбэр талаяа бүhэлүүлhэн Алтай хабсагайдал хүhөө шулуун хоншоортой, Ононой голдол хүхэ эреэн hүүлтэй хүн амитанда харагдаагүй гайхамшаг шубуун шэнгеэр минии hайхан Монгол орон дэлхэйн карта дээрэ харагдадаг юм. Тэрэнэй алишье булангынь, минии зүрхэндэ адли дүтэ. Илангаяа Губинь... Эндэхи эмтэ ногооной үнэр шэнгээhэн агаараар ундалжа үзөө haа, үе наhандаа мартахагүйт, ойн hонортоо үдэр, hүнигүй дурдажа ябахат. Нэгэ иимэ домог бии юм. Холын орон худар аяншалан ошоhон хүбүүгээ дурсан, дурсан уйлажа hууhан хүгшэн—эхэ, тэрэнэйнгээ Губидаа бусахыень гуйжа найжа ядаhан гэхэ. Хүхэ далайн эрьедэ хүүгэн инагтай болоhон хүбүүниинь зол жаргалдаа дашуураад, бусахаяа арсаа бшуу. Тиихэдэнь, эмгэн эхэ губингаа эмтэ ногооe бэлэг гэжэ эльгээhэн юм. Хатаhан ногооной хангал үнэр танихадаа, эдир хүбүүниинь эхэдээ бусаhан түүхэтэй. Хари газарта тэрэниие бариха хүсэн байгаагүй.

Губиин уужамаар ябахада, элhэн добонуудай энгэртэ гүрылдэн игаажа хэбтэhэн гүрбэл, могой харахат. Зэрлиг ямаадай зэргэ hубарин зэлэ татаад гүйлдэхые гайхан анхархат. Түргэн гүйдэлөөрөө зээрэндэ хүсэгдэхэгүй, хурдан хоёр бүхэнтэй Губиин зэрлиг тэмээнтэйшье ушаржа магадта. Талаан болоо haа, табгай үргэнтэй талын зэрлиг моринтойшье золгобол, гэлыхэ юумэн үгы. Тэдэниие ород эрдэмтэ аяншан Пржевальскиин морин гэжэ нэрлэдэг юм.

Харин хада хабсагайн энгэрээр ябабал, тэдэ адагуусадай, амитадай хүhөө шулуун дээрэ зураатай байхые онсо анхараарайгты. Эртэ урда сагай hиилүүршэдэй уран гарые танихат. Гайхалтай даа, Губяар ябахада, үзэсхэлэн даа! Эндэ эрдэмтэдэй — геолог болон археологуудай — «эдеэн» болохо зүйл элбэг лэ гэжэ эртэнhээ мэдэрхэт.

...Бүхэли үдэртөө Губиин сээжээр гурьбатараа зайгаад алтан элhэ руунь зэд улаан Наранай унтаха, амархаяа шарьяса шэнгэhэн хойно — боро гэжэ хэлэхээр бэшэ, харин сэнхир сэгээн,— боро хараанаар моришодой байрада хүрэжэ ерэхэш. Һэргэлэн нохойнууд — хонишодой туhамаршад — hаб hоб хусажа, таниие угтан ерэхэ. Тэдэнэй саанаhаа машинын гэрэл соо мянга түмөөрөө миралзаhан ногоон хүхэ галнууд тодожо байха. Хорёодо нэнгэhэн хонидой, хүндөөр уухилан хэбтэhэн үнеэдэй, хибэдэhээ хибэhэн тэмээдэй нюдэд хэ юм гэжэ абаhаар ойлгохот. Губиин малшантай hэеы гэрэйнь хойморто үдхэн ногоон сайгынь оошожо hууhадаа, тэрэнэй айхабтар хурса нюдэтэйе, гайхама дэлгэр сэдьхэлтэйе, хүндэшэ ямбашыень сэгнэн ойлгохот. Һүүлэй hүүлдэ Губиин малшан гээшэмнай тусгаар бэрхэ малшад юм байна гэжэ ойлгохот. Тэрэ — ёhотойл мүнөө сагай түрүү хүн.

Эндэ, Губида, автомашина баhал тэмээн шэнги гайхалай зүйл бэшэ болонхой. Шадамар бэрхэ, шамбай жолоошод ямаршье хүндэ ашаа тээгээд, тэмээдэй жэн харгыгаар үбэл зунгүй, үдэр hүнигүй урагша хойшоо тооhо хиидхүүлэн, гүйлгэдэг болоhоор үнинэй юм.

Мүнөө түмэр харгы Губиин сээжые ялалзама булад шэжэмээрээ хаха зуража, Наранай гарадаг зүгhөө Наранай ородог зүг руу шэглэн hунадаг. Москва—Пекин гэhэн уласхоорондын экспрессhээ буугаад, автобусто гү, али тэмээндэ hууж а, гэр тээшээ гэшхүүлхэеэ байhан хүнтэйшье станцинуудта золгохоо ядахагүйт. Губиин аэродромуудта сэнхир далитай агаарай онгосонуудай буужа байхада, мотоцикл унаад, агнуурида зохиhон хирбээ hахалтай эрые харахадаа гү, али санаар дабшахаяа hанаhан студентнүүдые танихадаа—бү гайхагты,—эдэ бүгэдэтнай мүнөөнэй Губиин шэнжэ мүн шуу. Гурбан метр үндэртэй, кукуруза хатан, алаг эреэн арбуз, метр шахуу утатай үгэрсэ,ягаа улаан помидор — иимэшье хэшэг эндэ элбэг олдохо. Эхэ Губимнай иимэ хэшэгтэй гэжэ али этигэнэгүй гүт? Үгы haа, өөрөөл ерэжэ харагты гэхэ байнаб. Ажалша бэрхэ хүбүүд, басагадай алтан гарнууд, бухиндаhан гарнууд эндэ ехэл хэрэгтэй даа...

Орьёл сэнхир огторгойтой энэ сүлөөтэ хизаар дайдын уужамда Совет ороной, аха дүү социалис гүрэнүүдэй туhаламжада тулгалан, шэнэ жаргалта байдалаа зохёожо байhан шэнэ үеын Монгол хүн—энэ дайдын эзэн—ерээдүй худар ехэ алхамаа хэнэ. Тэрэ хүндэ—минии магтаал, юрөөлэй энэ бишыхан үгэ сэхэ зорюулагданхай.

Б. РИНЧЕН,
академик, МНР-эй Гүрэнэй шангай лауреат.

Улаан-Баатар.

ҮХИБҮҮДТЭ БАЯР АСАРАГШАД

Зураглал

Мүнөө сагта залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ үхибүүдэй библиотекын үүргэ тон ехэ. Иимэ харюусалгата уялгаяа Баргажанай үхибүүдэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд зүбөөр ойлгожо, һүүлэй жэлнүүдтэ нилээдгүй амжалта туйлаа гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Илангаяа энэ жэлдэ тэдэнэр ажалаа нилээд урагшатайгаар ябуулна, элдэб һонин онол арга нэбтэрүүлээ. Энэньшье гайхалгүй. Нёдондо намар библиотекэ уужам гэртэ ороһон байна.

Библиотекын уншагшадай зал үхибүүдэй дура буляадаг. Уужам һаруул зал соо арба гаран стол табяатай. Залые даагша Валентина Васильевна Петрик гэгшэ тэрэнээ гоёор шэмэглэхын тула ехэ оролдолго гаргаһан байха. Нэн түрүүн «Ленинэй булан» гэһэн гаршаг доро бишыхан Володя Ульяновай дуратай номуудые уншагшад обёордог. Мүн зал соо «Манай хизаар — минии омогорхол», «Элдэб оронуудай ажабайдал», «Юртэмсын һонинууд», «Элдэб юумээр һонирхогшодто» гэхэ мэтэ тагуудта эдэ асуудалнуудта хамаатай номууд олоороо табяатай байна. Тиихэдэ элдэб газетэ болон журналнууд булта бии.

Ямаршье сагта ороходошни эндэ үхибүүд олон байдаг.

— Нүхэр Петрик энэ зал соо үдэр үнгэргөөд байха гэжэ оролдодоггүй, харин шэнэ зүйлнүүдые нэбтэрүүлэн, ажалаа һайнаар, һонёор ябуулхые оролдодог,— гэжэ библиотекые даагша Полина Ивановна Цивилева хөөрэнэ.

Нээрээшье ганса энэ жэлдэ уншалгын зал соо олон, һайн, һонирхолтой хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэһэн. Жэшээлхэдэ, партиин XXIV съездые угтуулан, «Бидэнэр коммунизм тээшэ зоринобди» гэһэн темээр сээжын журнал үнгэргэгдөө. Энээндэ хабаадалсаһан аймагай эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, ажалай ба дайнай ветерануud үхибүүдтэ элдэб һонин юумэнүүдые хөөрэжэ үгөө.

Аркадий Гайдарай, Николай Богдановай номуудые зүбшэн хэлсэлгэ үнгэргэгдөө. Тиихэдэ хүгжэмэй һургуулиин багшанарай туһаар композитор П. И. Чайковскиин ажабайдал ба творческо зам тухай һонин хөөрэлдөөн үнгэргэгдөө. Уран зурааша Брюлловой зурагуудые зүбшэн хэлсэлгэ баһал болоһон байха. Эдэ мэтэ гүнзэгы удха шанартай хэмжээ ябуулганууд бишыхан үхибүүдтэ мартагдашагүй баяр асарна. асархашье.

Номуудай байдаг зал баһал һайнаар шэмэглэгдэнхэй. Эндэ арбадахи жэлээ библиотекарьеэр Любовь Захаровна Малыгина ажаллана. Энэмнай үхибүүдтэй удаан саг соо ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй болоһон эхэнэр. Одоол үхибүүдэй абари зан һайн мэдэхэ болоһон хүн. Ном абахаяа ерэһэн үхибүүнтэй түрүүн һайса хөөрэлдэдэг заншалтай. Мүн һургуулидаа мууса һурадаг үхибүүдтэй тусхай ажал ябуулдаг байһаниинь һайшаалтай. Жэшээлхэдэ, тэдээндэ тусхай уншалгын түсэб табижа үгэдэг, ямар номуудые уншахые заажа үгэдэг, гэртэхидтэйнь уулзажа хөөрэлдэдэг. Иимээр ажалаа эрхилхэдээ тэрэ үхибүүдтэ ехэ туһа хэнэ.

Ажалаа һайнаар ябуулдаг дээрэһээнь бибиотекын уншагшадай тоо олошорно. Жэшээлхэдэ, мүнөө үедэ библиотекэдэ аяар 1150 гаран эдир уншагшад тоологдоно.

Баргажанай адагай ба Үүрэгэй үхибүүдэй библиотекэнүүдтэ туһа хүргэхэ үүргэтэй методическа центр байһан дээрэһээ, энэ гурбан эхэнэрнүүд мүн энэ талаар горитой ажал ябуулна.

Иигэжэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулна.

Н. ГАЛДАНОВ.

Баргажан.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

БАЙРАЯА ҺЭЛГЭҺЭН ЗАГАҺАН

Яруунын нуурнуудта ондоо үүлтэрэй загаһад һаяхан табигдаба. Ехэ-Ярууна гэжэ нуурта 1000 сазан гэжэ загаһан, сиг загаһанай түрэлэй 2 миллион пеляди табигдаба. Пеляди загаһан тон амтатай, 13 процент тоһолигтой, түргэн ехэ болодог загаһан юм. Загаһанай шэгнүүр нэгэ килограммһаа бага байдаггүй.

Эдэ загаһанууд Ленинградска областиин Бельскэ, Волховско загаһа үсхэбэрилгын заводуудһаа асарагдаа. Жараахайнууд мүнөө шэнэ газартаа дадантажа, яһала һайн байна.

Ж. ДОРЖИЕВ.

НООҺО ХАЙШАЛАГШАД МҮРЫСЭБ...

Захааминай аймагай «Коммунизмын зам» колхоздо нооһо хайшалагшадай һонирхолтой семинар боложо дүүрэбэ. Аймагай 8 ажахыһаа хори гаран хонишод, бүхы ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд суглараа. Хониной нооһо оренбургын онол аргаар түргөөр яажа хайшалхаб гэжэ нэн түрүүшээр бэрхэ хайшашад харуулһан байна. XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой главна зоотехник Я. А. Николаев нооһо хайшалалгын шата бүриие тайлбарилан хэлэжэ үгэбэ. Тиихэдэ аймагай хүдөө ажахын управлениин инженер Б. О. Гонгоров нооһо хай... шалалгын пунктнууд... аюулгүйе сахиха тухай хө... рөө.

Һүүлээрнь хониной ноо... түргөөр хайшалагшада... конкурс соносхогдоб... «Красный Октябрь» колх... зой хайшашан Ц. Бадма... шалгаржа, нэгэдэхи һуур... эзэлээ. «Дружба» колхоз... Б. Шарапова—хоёрдохи һу... рида, «Красный Октябр... колхозһоо ерэһэн С. Очир... гурбадахи һуурида гараа.

Иигэжэ Захааминай айма... гай ажахынуудта хонид... ноһоо хайшалжа эхилбэ.

С. СУЛЬТИМОВА,
манай штатнабэшэ корр.

ТОБШОХОНООР...

ХЭЖЭНГЭ. Дээдэ-Хэжэнгын дунда һургуулиин ахалагша классуудай гушаад үхибүүд Ленинград хото аяншалалгада мордобо. Һургуулиин гансал һайн һурадаг, ниитын хүдэлмэри... эдэбхитэйгээр хабаададаг һур... шадһаа тус бүлэг бүридэнхэй.

С. ЦЫДЫПОВА.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ШЭНЭ АМГАЛАН ЁҺОНОЙ ҮҮСХЭЛ

Советскэ Союз хадаа «Һара тухай уласхоорондын договор зохёохо тухай» асуудал ООН-ой Генеральна Ассамблейн саашадаа болохо XXVI сессиин үзэмжэдэ табяа, мүн иимэ договорой проект дурадхалсаа.

Энэ хадаа замбуулинай талаар уласхоорондын ёһо гурим тухай Совет ороной түрүүшын үүсхэл бэшэ юм. Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ ба хэрэглэхэ талаар гүрэнүүдэй ажал ябуулгын гол ёһонууд тухай договор, тэрэшэлэн космонавтнуудые абарха, замбуулинай дайда руу табигдаһан юумэнүүдые бусааха тухай хэлсээ баталхые космонавтикын ехэ түргэнөөр хүгжэжэ байһые харадаа абан, Советскэ Союз лэ анха түрүүн дурадхаһан байгаа бшуу.

«Совет дипломатиин шухала илалта» тухай Бразилиин, «Жорнал до Бразил» гэжэ газетэ бэшэнэ. Баруун оронуудай хэблэлэй бусад органууд шэнги газетэ иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ.

«Һара дээрэ сэрэгэй баазануудые, түхеэрэлгэнүүд болон бүхэлэлтэнүүдые бодхолгые, ямаршье түхэлэй буу зэбсэг туршалгые болон сэрэгэй манёврнуудые үнгэргэлгые хорилго» һара тухай договорой проектын үндэһэ һууринь болоно.

Һарые сэрэгэй зорилгоор хэрэглэхэдэ «таарамжатай байһан» тухай асуудал США-да нэгэтэ бэшэ табигдадагые һануулха шухала болоно.

СССР-эй шэнэ амгалан ёһоной үүсхэлдэ США-да түрүүшээр бэеэ барингяар хандажа байнхай. Совет проектые ёһо тэдысэ һайшааха зуураа, американ тусхай тушаалта ажал ябуулагшад хадаа энэ үүсхэл бүри тодорхой зүбшэлнүүдые хэхэ эрилтэ табина гээд мэдүүлнэ. Зүгөөр ондоогоорше хандагшад бии. Жэшээлхэдэ, һара дээрэ буу зэбсэг байлгахые хорихо тухай ямаршье хэлсээндэ хабаадалсахаар Канада бэлэн байна гээд Канадын премьер-министр Трюдо парламентын заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. «Совет ороной дурадхалые бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ гээшэ дэлхэйн бүхы хүнүүдэй уялга болоно» гээд Ливанай «Бейрут» гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэһэн байха юм.

СССР-эй шэнэ амгалан ёһоной үүсхэл үнэхөөрөөл ехээр һайшаагдана, дэлхэйн олониитын зүгһөө мэдэрэгдэнэ.

ЮРЭНХЫ ДЭЛГҮҮРЭЙ БОГОҺО ДЭЭРЭ

Баруун Европын «юрэнхы дэлгүүртэ» Англиие яажа абаха тухай удаан саг соо боложо байһан хэлсээнүүдэй үедэ элдэб хүдхалзаанууд, мэхэ гохонууд гаргагдадаг байгаа. Энэнь империалис оронуудай хоорондо экономическа ба политическэ шангахан лэ зүрилдөөтэ тэмсэлэй болодог байһые харуулна. Иимэ ээлжээтэ хэлсээнүүд Люксембургда һаяхан болоод дүүрэә. Баруун Европын шэнжэлэгшэдэй һанамжын ёһоор, эдэ хэлсээнүүд экономическа энэ амяраа бүлэглэлэй богоһо дээрэнь Англиие асараа. Тэндэ туйлагдаһан хэлсээнэй ёһоор, уласхоорондын резервнэ валюта бологшо стерлингнүүдэй фунтын үүргые дам дамаа бага болгохые Англи зүбшөөгөө. Гэбэшье дэлгүүрэй ниитэ бюджедтэ Англиин оруулха мүнгэнэй хэмжээе тодорхойлолго, Англиин эдеэ хоолой зүйлнүүдэй сэнгүүдэй хэмжээе тогтоохо гэхэ мэтын иимэ шухала ба орёо асуудалнууд саашадаа болохо хэлсээнүүдэй үедэ шиидхэгдэхэ зэргэтэй байна бшуу.

Тиихэтэй хамта, Европодохи экономическа нэгэдэлдэ (ЕЭС) оролсохо түсэбые буруушааһан хүдэлөөн Англида һуларнагүй. Нэгэдэлдэ оролгые тон томонууд профсоюзууд, фермернүүдэй организацинууд, ниитын элитэ ажал ябуулагшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд буруушаадаг байха юм. «Юрэнхы дэлгүүртэ» оролго ороной эгээн лэ үргэн олон хүн зондо угаа муу хойшолонтой байха гэжэ тэдэнэр хүсэд үндэһэ баримтатайгаар түбэгшөөнэ. Эдэ хойшолонгуудта юумэнэй сэнгүүдэй, хамагай түрүүндэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй сэнгүүдэй заатагүй дээшэлэн нэмэлтэ, Англиин экономикын зогсон доройтолго, хүдэлмэригүйшүүлэй саашадаа олошоролго оролсоно. Мүнөө хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 800.000 хүн болоо. Энэнь һүүлшын 30 жэл соохи эгээн лэ дээгүүр хэмжээниинь болоно. Хүдэлмэригүйшүүлэй тоо миллион хүрэжэ болохо гээд багсаагдадаг байха юм.

Нациинуудай Британска нэгэдэлэй оронууд хүсэд үндэһэ баримтатайгаар һанаагаа горитойгоор зобоно. Жэшээлхэдэ, һанаагаа зобогшодой тоодо Англида саахар худалдадаг гүрэнүүд —Кени, Танзани, Уганда, Ямайка болон бусад оролсодог юм. Англиин дэлгүүр дээрэ хүдөө ажахын продукцинуудые худалдадаг заншалтай болоһон Шэнэ-Зеланди, Австрали мүн лэ сошордодог болонхой. Энэнь яһала ойлгосотой. Ушарынь хадаа, эдэ оронуудай Англида продуктнуудые худалдаһанайнгаа түлөө түлэдэг мүнгэ зөөреэр олон жэл соо хүнгэлэлтэ абадаг байгаа бшуу. «Юрэнхы дэлгүүртэ» Англиин ороһоной һүүлээр эдэ хүнгэлэлтэнүүдэйнь болюулагдахада Британска хани нэгэдэлэй зарим оронуудта ехэ хохидол ушарха байна.

Европын экономическа нэгэдэлтэй харилсаа байгуулха асуудалаар бусадшье оронуудта ехэ арсалдаан гарадаг байна.

ФАШИС ЭТЭГЭЭДҮҮДЭЙ ХАРАТА НЮУСА ЯБУУЛГА ЭЛИШЭЛЭГДЭНЭ

Нёдондо жэлэй эсэстэ элирүүлэгдэһэн шэнэ ёһоной фашис этэгээдүүдэй үгэсэлгэ тухай хэрэгээр мүрдэлгэ Италида хоёр һарын турша соо хэгдэжэ байһаар. Хоёр зуу гаран гэршэнэрые мүрдэһэнэй эсэстэ мүрдэлгын органуудта мэдээжэ болоһон шэнэ баримтанууд Италиин хэблэлдэ һаяхан толилогдоо. Гүрэнэй урбалта хэхын тула хархис этэгээдүүдэй ямар ехээр бэлдэжэ байһан тухай эдэ баримтануудһаа эли болюжо үгэнэ. Хүйхэр фашист Муссолиниин туһалагша урдань байһан Валерио Боргезе эдэ ябуулгануудые толгойлдог байгаа.

Тусхайлбал, мүрдэлгэһөө ямар юумэн эли болооб гэхэдэ, нёдондо жэлэй декабриин 7-ной һүни Боргезе гэгшын хара самсатан Италиин ниислэлэй гурбан райондо, тэрэшэлэн ороной томо городууд бологшо Туринда, Миланда, Генуе болон Неапольда олоороо сугларһан байгаа. Тэдэнэр хоорондоо саг үргэлжын телефонно холбоотой байһан юм. Үгэсэгшэд буһалгаа хэхээр хүсэд бэлэн болоһон байгаа гэжэ мүрдэлгэ харуулжа үгэһэн байна. «Дээдэ тушаалта хүнүүд» хэдэ хэдэн сэрэгэй частьнуудаар дэмжэхэбди гэжэ тэдэниие найдуулһан байха юм. Эдэ бүгэдэ хадаа фашис урбалта хэжэ, орон доторхи республиканска байгуулалтые усадхаха ниитэ национальна түсэбэй наринаар зохёогдонхой байһан тухай, энэ гэмтэ муухай түсэбэй бэелүүлэгдэжэ шадахаар байһан тухай гэршэлжэ үгэнэ.

Үгэсэлгэ элирүүлэгдээ, зүгөөр Италиин демократическа олониитэ мүнөө хүрэтэр һанаагаа зобоһон зангаараа. Энэ хадаа республикада харша урбалта хэхые хархис хүсэнүүдэй һүүлэй жэлнүүдтэ гурбадахи һэдэлгэ болоно бшуу. Тиихэдэ алишье ушартань США-гай түбэй тагнуулай управленитэй үгэсэгшэдэй холбоотой байдагынь бүришье ехээр һанаа зобооно. Италиин республикада эсэргүүгээр 1964 ондо Италиин тагнуулаар (СИФАР) бэлдэгдэһэн үгэсэлгэдэ американ тагнуул сэхэ хабаадалсаһан байха юм.

1967 ондо «Прометей» гэжэ ябуулгые (Грецидэхи сэрэгэй-фашис урбалта) бэлдэһэн ЦРУ, тэрэнэй туһамаршад Италида мүн лэ иимэ ябуулга хэхэ гэжэ һанаашалһан, энэ зорилгоор грек ба итальян баруунай үзэл хэтэрмээр баримталагшад ЦРУ-тай холбоотойгоор Италиин республиканска байгуулалтые унагааха түсэб зохёоһон байгаа. Князь Боргезе ба тэрээнтэй нүхэсэгшэдэй бэлдэһэн шэнэ үгэсэлгэ эдэ гэмтэ һанаашалгануудай саашанхи үргэлжэлэлынь болоно.

Италида шэнэ түхэлэй фашистнуудай нюусаар бэлдэжэ байдаг үгэсэлгэ итальян хүдэлмэришэн ангиин туйлалтануудта бодото аюул тохёолдуулна. Эгээл нимэһээ республикада эсэргүүгээр бэлдэгдэһэн һүүлшын үгэсэлгые нюусаар зарижуулагшад ба эмхидхэгшэдые элирүүлхэ, шэнэ түхэлэй фашистнуудай ябуулгануудые болюулха тухай ороной түрүү үзэл бодолто хүнүүд засагаархидта эрилтэ хэнэ.

С. ИВАНОВ,
И. ЛАПИЦКИЙ,
Н. ЗИНОВЬЕВА.
(ТАСС).

Хорини аймагай Наринай найман жэлэй һургуулиин газаагуур ном, тетрадьнуудые бариһан үхибүүд шалгалтадаа бэлдэжэ сүлөөгүй байба. Уданшьегүй хонхо жэнгиржэ, наймадахи классай һурагшад тэрэ үдэр математикаар шалгалта бариба. Мүн тэрэ үдэр тус аймагай Хандагайн дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагшад геометреэр шалгалта баряа. Тэдэнэй олонхинь һайн сэгнэлтэ абаһан байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Хандагайн дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагшад шалгалтын үедэ. Наринай найман жэлэй һургуулиин наймадахи классайхид математикаар шалгалта барижа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХИЛЫН Саанаһаа — РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

ГОЛ АНХАРАЛ ХАНДУУЛАГДАНА

Советскэ Союздахи мүнөөнэй һунгалтын урда тээхи кампани, Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд хариин оронуудта ехээр һонирхогдоо. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө совет арад нягта жагсаалтайгаар, патриотическа дэбжэлтын оршон байдалда тэмсэнэ гээд хариин хэблэл тэмдэглэнэ.

Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэд һунгалтын урда тээ үгэнүүдые хэлэхэдээ, СССР-эй амгалан ёһоной үүсхэл ба дурадхалнууд тухай тогтоһон байна. Энэ үүсхэлэй шухала удха шанартай байһаниинь хаа хаанагүй онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Социалис гүрэнүүдһээ, Азиин, Латиин Америкын оронуудһаа тайлбаринууд абтажал байдаг. Социализмын оронуудтай аха дүүгэй харилсаа холбоо, национально-демократическа гүрэнүүдтэй, империализмда эсэргүү хүдэлөөнэй хүсэнүүдтэй хани барисаа болон холбоо бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ зорилготой Советскэ Союзай ленинскэ гадаадын политика эдэ тайлбаринууд соо дэмжэгдэһэн байна. Милитаризм болон эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн, эб найрамдалай, буу зэбсэг хурлахын, аюулгүй байдал хамтаараа сахихын түлөө СССР-эй хэдэг шууд сэхэ тэмсэлдэ тусгаар анхарал хандуулагдана.

Ниислэлэй Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадай үмэнэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын дэлгэрэнгы удхые хариин хэблэл толилоо, информационно агентствэнүүд, радио ба телевидени дамжуулаа. Мүнөөнэй уласхоорондын гол асуудалнуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгэдэ дэлхэйн олониитэ гол анхаралаа хандуулна. Дэлхэй дээрэ шахардуу шанга байдал һуларуулха зорилгоор Советскэ Союзай дурадхалнууд мэдээсэлнүүд соо гол һуури эзэлдэг байна.

БУДАПЕШТ. Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын дэлгэрэнгы удхые Венгриин хэблэл толилһон байна. Совет арадай материальна байдал саашаданъ горитойгоор һайжаруулха, соёл болбосоролыень дээшэлүүлхэ зам КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр хараалагдаа гээд «Непсабадшаг» бэшэнэ.

Совет арадай намдуу түбшэнөөр, амгаланаар ажаллаха бүхы эрхэ байдал хангаха, дэлхэй дээрэ бүгэдэ ниитын эб найрамдалай үндэһэ һуури бэхижүүлхэ зорилготой гадаадын политикые партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдтэ үнэн сэхэ байдаг КПСС-эй Центральна Комитет, Совет правительство саашадаашье оролдосотойгоор, эдэбхитэйгээр бэелүүлхэ гээд Л. И. Брежневэй үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэһые газетэнүүд тусгаар илгаруулжа толилно.

НЬЮ-ЙОРК. «Нью-Йорк таймс» үгын удхыень нэгэдэхи хуудаһандаа хэблэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин портредые толилолсоо. «Коммунис партиин ударидагша Леонид Ильич Брежнев али алинайнгаа аюулгүй байдал адли тэгшээр хангаха гол ёһонуудые наринаар сахихыень Холбоото Штадуудые уряалаа, буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгые болюулхые уряалаа» гээд газетэ бэшэнэ. «Сэрэгэй гаргашануудые али бүхы талаар бодотоор хороохо тухай хэлсээ хэхэ шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь мэдүүлээ» гээд газетэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

Стратегическэ буу зэбсэг бүтээлгые хизаарлаха талаар хэлсээнүүд дээрэ США-гай правительство таатай хараа бодол баримталха бээз гэжэ найдажа байһанаа Л. И. Брежнев элирхэйлэн мэдүүлээ гээд «Нью-Йорк таймс» заана.

ЛОНДОН. Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые болон буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалые Баруун оронуудтай зүбшэн хэлсэхээр Советскэ Союзай бэлэн байһан тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь дахяад мэдүүлээ гээд «Файнэншл таймс» газетэ бэшэнэ. Ядерна зэбсэгтэй болоһон табан гүрэнэй конференци зарлаха тухай Совет ороной дурадхалда НАТО-гой оронуудай харюу үгэхыень Советскэ Союз, дэлхэйн олониитэ хүлеэһэн зангаараа. Өөһэдынгөө газар ороной эрьенүүдһээ холо байһан далайн-сэрэгэй хүсэнүүд тухай асуудал Холбоото Штадуудтай зүбшэн хэлсэхээр Советскэ Союз мүн лэ бэлэн байна гээд газетэ тэмдэглэнэ.

«Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряахые, уласхоорондын аюулгүй байдал хангахые өөрынгөө ороной эрмэлзэжэ байһые Л. И. Брежнев урда урдынхида орходоо бүри эли тодоор онсолон тэмдэглээ» гээд Лондоной радиогой шэнжэлэгшэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин үгэ тухай мэдээсэхэдээ хэлэһэн байна.

КАИР. Л. И. Брежневэй үгын удхые бүхы газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһануудта толилоо. Хани барисаан, харилсаа холбоон тухай совет-египет договорой удха шанар тухай хэлэһэниинь тусгаар илгаруулан толилогдоно.

«Еипедтэй договорой баталагдаһые Леонид Брежнев үндэрөөр сэгнэнэ» гээд «Аль-Гумхурия» онсолон тэмдэглэнэ. «Договор хадаа СССР-эй ба ОАР-ай хоорондохи хани барисаанай бэхижэжэ байһанай үшөө нэгэ гэршэ, хоёр талын харилсаа холбооной саашадаа үргэдхэгдэхэ үндэһэ һуури болоно» гээд «Ахбар Эль-Яун» бэшэнэ.

(ТАСС).

ДРВ-гэй Национальна суглаанай сесси

ХАНОЙ. (ТАСС). ДРВ-гэй дүрбэд... зарлалай Национальна суглаа... нэгэдэхи сесси эндэ болоо. Вьетна... Демократическа Республикын гү... нэй ба гүрэнэй дээдэ зургаануу... хүтэлбэрилэгшэд сесси дээрэ һунг... даа.

ВИА агентствын мэдээсэһэ... ёһоор, ДРВ-гэй президентээр Тон Д... Тханг, вице-президентээр — Нгу... Лыонг Банг һунгагдаһан байна. ДР... гэй Национальна суглаанай саг ... гэлжэн комитедэй түрүүлэгшэ— Чыонг Тинь, ДРВ-гэй правитель... вын премьер-министр — Фам В... Донг, Национальна оборонын мини... —Во Нгуен Зиап, Гадаадын хэрэг... дэй министр— Нгуен Зуй Чинь, Гү... нэй аюулгүйе сахиха министр — ... Куок Хоан, ДРВ-гэй правительст... министр — Суан Тхюи, Дотоодын ... рэгүүдэй министр Зыонг Куок Т...

ДРВ-гэй Национальна суглаа... сессиин түгэсхэлэй заседани дэ... президент Тон Дык Тханг, прем... министр Фам Ван Донг үгэ хэлээ.

Патриодуудай добтолгонууд

ХАНОЙ. (ТАСС) «Освобожден... гэжэ хэблэлэй агентствын мэдээ... дэй ёһоор, июниин 1-һээ 7 хүр... Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэл... зэбсэгтэ хүсэнүүд Куангчи прови... да американо-сайгон сэрэгүүдэй 1... шахуу солдадые хүлһөөнь бууд... 31 сэрэгэй машина усадхаа. 19 ... толёт буудажа унагаагаа, 155 ... буляажа абаа.

Урда Вьетнамай патриодууд Ка... провинцида Сайгоной туһамарш... сэрэгүүдэй 1-дэхи дивизиин эз... байһан газарые добтолходоо, дай... ниие ехэ хохидолдо оруулаа.

Каосан Патет Лао агентствын ... дээсэһэнэй ёһоор, майн 29-дэ Са... накет провинцида Лаосой арадай... дөөрэлгын армиин подразделени... американ самолёт буудажа уна... гаа. Лаосой газар дээрэ хамта ... 2.200 американ самолёт бууду... унагаагдаһан байха юм.

ПРАВДА БУРЯТИИ" МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Совет демократиин илан мандалга» гэһэн түрүү бэшэг. «Салют» гэжэ станциин ниидэлгэ тухай ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. «Хани барисаан улам бэхижэнэ» гэһэн Б. Семёновой статья. «Оронгын таряашадай һайндэр» гэһэн А. Рыжковой репортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Түрэл партидаа, Эхэ орондоо» гэһэн ниитэ гаршаг доро Соведүүдэй һунгалта тухай материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: «Алдарта ой» гэһэн Ю. Цеденбалай статья. «Хани барисаанай мүрэн» гэһэн П. Люболинскийн статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

19.00—«Зунай бороо» гэһэн хүгжэмтэ телеочерк. 19.25 — «Хүн ба тэрэнэй онгосонууд» гэжэ киноочерк. 19.45 — «Буряадай партийна организациин түүхэһээ» гэһэн дамжуулга. 20.05 — «Фронтовичка» гэһэн киноочерк. 20.15—Улаан-Үдын авиазаводой духовой оркестрэй концерт. 20.45 —Шэнэ һонин. 21.15—Улаан-Үдын телестудиин «Хабарые угтуулан» гэһэн фильм. 21.45— «Партиин мүнөө үеын экономическа политикын гол асуудалнууд» гэһэн хоёрдохи дамжуулга. 22.15 —уран һайханай фильм.

Александрия — Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын томо хотонуудай нэгэн болоно. Жэл бүри эндэхи портдо дэлхэйн олон гүрэнүүдэй 2 мянга гаран судна ерэдэг байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Александрия хотын үйлсэдэ.
ТАСС-ай фотохроника.

ИКП-гэй һунгалтын урда тээхи митинг Римдэ болобо

РИМ. ТАСС-ай корр. Д. Степанченко иигэжэ дамжуулна: Римэй Сан Джованни гэжэ талмай дээрэ угаа ехэ митинг июниин 11-дэ болоо. Городой элдэб районуудһаа хэдэн олон мянган ажалшад Улаан тугуудые, транспарантнуудые баряад эндэ ерээ. Энэ митинг эмхидхэжэ, Италиин Коммунис партиин һунгалтын урда тээхи кампаниие түгэсхөө.

Коммунистнууд хадаа ороной социальна болон ниитын ажабайдалые үндэһөөрнь хубилгахын түлөө мүнөөнэй муниципальна һунгалтануудай үедэ тэмсэхэ гээд ИКП-гэй Политбюрогой гэшүүн П. Инграо су... рагшадай үмэнэ үгэ хэлэхэдээ мэд... лээ.

Удаань ИКП-гэй Генеральна сек... тариин орлогшо Э. Берлингуэр ... хэлэһэн байна.

Энэ митингдэ Италиин Комму... партиин Генеральна секретарь Л. Л... го хабаадалсаа. Митингын түгэсх... «Интернационал», Италиин ажал... дай гимн «Бандьера Росса» («Ул... туг») дуулагдаа.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-53, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-03513. Заказ № 980.